

E-UPAD
E-ULUSLARARASI
PED@NDRAGOJİ DERGİSİ

E-IJPA
E-INTERNATIONAL
JOURNAL OF PED@NDRAGOGY

İÇİNDEKİLER/CONTENT

Editörden/Editorial
Özden Ölmez Ceylan

**Özgün Baskıresim Eğitiminde Çağdaş Sanatın Yeri ve
Sanat Eğitiminde Kopya Yöntemi Olarak Serigrafi Baskı Örneği**
**The Place of Contemporary Art in Original Printmaking Education and
the Example of Silkscreen Printing as a Copying Method in Art Education**

Muhammet İnceağaç

**Bir Sivil Toplum Kuruluşu Olarak TÜSİAD'ın Eğitim Harici
Raporlarında Eğitim**
**Education in External Education Reports of TÜSİAD
as a Non-Governmental Organization**

Erdal Toprakçı - Abdullah Coşkun

Dergi TrDoi No: 10.27579808/e-ijpa

Editör/Editor

Doç.Dr.Özden Ölmez Ceylan

Eş-Editör/Co-Editor

Dr.Aslı Ağıroğlu Bakır

Editör Yardımcıları/Editor Assistants

Dilşad Bakır

Kübra Nur Özerten

Dil Editörleri/Language Editors

Dilşad Bakır

Esra Solak

Yazı Ön İnceleme Kurulu

The Board of Manuscript Prereview

Pınar Kızılhan (Ankara University)

Aysun Akçay Güngör (Ege University)

Ali İhsan Yanar(Ege University)

Mustafa Tercan (Ege University)

Murat Arslan (Ege University)

Kübra Nur Özerten (Ege University)

Dilşad Bakır (Ege University)

Akın Güngör (Ege University)

Murat Çeçen (Ege University)

Ayfer Köşker (Ege University)

Figen Ata Çiğdem (Ege University)

Simge Dinçer (Ege University)

Esra Solak (Ege University)

Ahmet Bulut (Ege University)

Özlem Zer (Ege University)

Editör Kurulu/Editorial Board

Ahmet Duman (Sıtkı Koçman University)

Ahmet Üstün (Amasya University)

Ali Sabancı (Akdeniz University)

Ali Türkdoğan (Cumhuriyet University)

Aysun Akçay Güngör (Ege University)

Bambang Supriyanto (Atma Jaya University)

Dana R. Harwell (West Alabama University)

Didem Arlı Koşar (Hacettepe University)

Ebru Bozpolat (Cumhuriyet University)

Emine Durmuş (İnönü University)

Erdal Toprakçı (Ege University)

Gülçin Oflaz (Cumhuriyet University)

Hakan Demiröz (Sosyal Bilimler University)

Hasan Demirtaş (İnönü University)

Hatice Yıldız (Cumhuriyet University)

Hilal Yücel (Cumhuriyet University)

İclal Dağdeviren (Cumhuriyet University)

İkram Çınar (Uludağ University)

Ioanna Kuçuradı (Maltepe University)

Kaarina Määttä (Lapland University)

Kasım Karakütük(Ankara University)

Kathy Cabe Trundle (Ohio State University)

Kemal Altıparmak (Ege University)

Kemal Kayıkçı (Akdeniz University)

Ken Reid (Swansea Metropolitan University)

Linda Noel Batiste (Virginia State University)

Lucia Marie Flevares (Ohio State University)

Mark Geary (Dakota State University)

Mehmet Üstüner (İnönü University)

Merih Tekin Bender (Ege University)

Mesut Saçkes (Balıkesir University)

Muhammed Salman (Kastamonu Üniversitesi)

Mustafa Ersoy (Cumhuriyet University)

Mustafa Kışoğlu (Aksaray University)

Namık Kemal Şahbaz (Mersin University)

Nazmiye Çivitci (Pamukkale University)

Necdet Konan (İnönü University)

Nedim Özdemir (Ege University)

Niyazi Özer (İnönü University)

Osman Ferda Beytekin (Ege University)

Pınar Kızılhan (Ankara University)

Pigga Kesitalo (Saami University)

Ramazan Alabaş (Kastamonu University)

Ruhi Sarpkaya (Adnan Menderes University)

Sadık Yöndem (Abant İzzet Baysal University)

Serkan Buldur (Cumhuriyet University)

Sibel Yoleri (Uşak University)

Thomas Mclaughlin (Gonzaga University)

Uğur Demiray (Anadolu University)

Ümit Şahbaz (Mehmet Akif Ersoy University)

Vinod Kumar Kanvaria (Delhi University)

Yılmaz Tonbul (Ege University)

Yüksel Çırak (İnönü University)

Yüksel Kavak (TED University)

Zekeriya Kaptan (Cumhuriyet University)

Zeynep D.Yöndem (Abant İzzet Baysal University)

Sayı Hakemleri/Reviewers of the Issue

Ahmet Üstün Amasya Üniversitesi

Hasan Demirtaş İnönü Üniversitesi

Merih Tekin Bender Ege Üniversitesi

Doğan Akbulut İnönü Üniversitesi

Mustafa Ersoy – Cumhuriyet Üniversitesi

Kaan Güney – Cumhuriyet Üniversitesi

e-upad dört ayda bir yayınlanan ticari olmayan hakemli bir dergidir. Dergide yayınlanan yazılardaki düşünce ve öneriler ile kaynakların doğruluğundan tümüyle yazarlar sorumludur. Yayına kabul edilen makalelerin telif hakları " E-Uluslararası Pedagoji Dergisi" aittir.

e-ijpa is a non-commercial, peer-reviewed, publishing journal three times a year. The authors response from thoughts and suggestions in articles are published on journal and the accuracy of the references. The copyright of articles are accepted for publication, belongs to "e-International Journal of Pedandragogy"

Sahibi: Deniz Toprakçı

Dizinlenme/Abstracting-Indexing

<https://scholar.google.com/citations?hl=tr&user=fevgVJEAAAJ>

<https://portal.issn.org/resource/ISSN/2757-9808#>

<https://portal.issn.org/resource/ISSN/2757-9808#>

Editörden

Değerli E-Uluslararası Pedagoji Dergisi (E-UPAD) okuyucuları,

E-UPAD Editör Kurulu'un, hakemlerimizin ve yazarlarımızın katkılarıyla hazırlamış olduğumuz yeni bir sayı ile sizlerle birlikte olmanın mutluluğunu yaşamaktayız. Nitelikli çalışmalara yer verilen ve titiz bir değerlendirme sürecinden sonra baskıya hazırlanan dergimizin beşinci sayısını sizlerle paylaşıyoruz.

Dergimizin bu sayısında iki araştırma makalesi yer almaktadır. Bu çalışmalardan ilki Muhammet İnceağaç'a ait Özgün Baskı Resim Eğitiminde Çağdaş Sanatın Yeri ve Önemi: Serigrafi Baskı Örneği başlıklı makalesidir. İnceağaç; bu araştırmasında özgün baskı resim eğitiminin özgün ve yaratıcı düşünceye dayalı sanatsal üretimdeki önemi üzerinde durmuştur. Bu bağlamda nitel araştırma yürüten araştırmacı özgün baskı resim eğitimi içerisinde çağdaş sanat akımlarına öncülük etmiş sanatçılara ait eserlerin serigrafi baskı ürünlerine dönüştürülebildiği sonucuna ulaşmıştır. Diğer araştırma makalemiz Erdal Toprakçı ve Abdullah Coşkun'a ait Bir Sivil Toplum Kuruluşu Olarak TÜSİAD'ın Eğitim Harici Raporlarında Eğitim başlıklı çalışmadır. Araştırmacılar bu çalışmada bir sivil toplum örgütü olarak TÜSİAD'ın eğitim haricinde ekonomi, istihdam, iklim, kadın hakları, teknoloji gibi değişik alanlarda hazırlamış olduğu raporları eğitim açısından incelenmeyi amaçlamaktadır. Yapılan doküman incelemesi sonucunda raporlardaki en çok vurgunun örgün eğitim üzerine olduğu ve sonrasında yaygın eğitim geldiği belirtilmiştir. Bu bağlamda sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yapılmasının gerekliliği üzerinde durulmuştur.

Çalışmalarını dergimiz yolu ile paylaşan tüm yazarlarımıza ve değerli görüşlerini esirgemeyen hakemlerimize katkılarından dolayı çok teşekkür ederiz. Bilim dünyasının değerli araştırmacılarını, gelecek sayılarımızda çalışmalarını paylaşmak üzere E-Uluslararası Pedagoji Dergisi'ne davet eder, saygılarımızı sunarız.

Doç. Dr. Özden ÖLMEZ CEYLAN

Editorial

Dear readers of E-International Journal of Pedagogogy (E-IJPA),

We are happy to be with you with a new issue that we have prepared with the contributions of the E-IJPA Editorial Board, our referees, and our authors. We are sharing with you the fifth issue of our journal, which includes qualified studies and is prepared for print after a meticulous evaluation process.

There are two research articles in this issue. The first is Muhammet İnceağaç's article

“The Place of Contemporary Art in Original Printmaking Education and the Example of Silkscreen Printing as a Copying Method in Art Education”. In this study, İnceağaç emphasised the importance of printmaking education in artistic production based on original and creative thinking. The researcher, who conducted qualitative research in this context, concluded that the works of artists, who pioneered contemporary art movements in printmaking education can be transformed into screen printing products. The other research article in this issue is a study by Erdal Toprakçı and Abdullah Coşkun titled “Education in External Education Reports of TÜSİAD as a Non-Governmental Organization”. In this study, the researchers aim to analyze the reports prepared by TÜSİAD, as a non-governmental organization, in different fields such as economy, employment, climate, women's rights, technology etc. in terms of education. As a result of the document analysis, it is stated that the most emphasis in the reports is on formal education, followed by non-formal education. In light of this, the necessity of cooperation with non-governmental organisations is emphasised.

We would like to thank all our authors who shared their studies through our journal and our referees for their contributions. We invite valuable researchers to the E-International Journal of Pedagogogy to share their work in our upcoming issues.

Assoc. Prof. Özden ÖLMEZ CEYLAN

İÇİNDEKİLER/CONTENT

Editörden/Editorial
Özden Ölmez Ceylan i-vi

**Özgün Baskı Eğitiminde Çağdaş Sanatın Yeri ve
Sanat Eğitiminde Kopya Yöntemi Olarak Serigrafi Baskı Örneği**
The Place of Contemporary Art in Original Printmaking Education and
the Example of Silkscreen Printing as a Copying Method in Art Education

Muhammet İnceağaç

1-18

vi

**Bir Sivil Toplum Kuruluşu Olarak TÜSiAD'ın Eğitim Harici
Raporlarında Eğitim**

Education in External Education Reports of TÜSiAD
as a Non-Governmental Organization

Erdal Toprakçı - Abdullah Coşkun

19-35

The Place of Contemporary Art in Original Printmaking Education and the Example of Silkscreen Printing as a Copying Method in Art Education

Assist. Prof. Dr. Muhammet İnceağaç

Kastamonu University, Türkiye

ORCID: 0000-0001-6175-367X

e-mail (minceagac@kastamonu.edu.tr)

Abstract

It is very important to take advantage of different discipline areas in the education of original printmaking, to increase interest in original printmaking courses and to present works with an artistic nature based on original, creative thinking. From this point of view, it can be said that Contemporary Art may be at the very beginning of the rich resources that can be used in terms of art and design. In this study, Contemporary art trends were used to create resources for silk screen printing studies in original printmaking education. Impressionism, Expressionism, Fauvism, Cubism, Dadaism, Surrealism, Abstract Art, Kinetic Art and Fluxus movements found in Contemporary Art have been preferred by students. The research is action research which is one of the qualitative research methods. 14 student studies were included in the study and student studies were analyzed descriptively. The aim of the research is to reveal how silkscreen printing works are interpreted by students in the original printmaking education of well-known works belonging to Contemporary Art movements. The research is limited to 2nd class students taking the 'Silk Screen Printing II' course in the spring semester of the 2015-2016 academic year at the Kastamonu Vocational School of Kastamonu University, who studied in the Printing and Publishing Technologies Program. As a result of the research, it was observed that students develop an awareness of Contemporary Art trends, can interpret works from subjective points of view based on the original works, simplify them, create compositions suitable for design and abstract the works based on the original of the works.

Keywords: Education, Art education, Original printmaking education, Interdisciplinary art education, Contemporary art, Silkscreen printing.

*E-International Journal
of Pedagogogy*

Vol: 2, No: 2, pp. 18

Research Article

Received: 19.02.2022

Accepted: 06.05.2022

Suggested Citation

İnceağaç, M. (2022). The place of contemporary art in original printmaking education and the example of silkscreen printing as a copying method in art education, *E-International Journal of Pedagogogy (e-ijpa)* 2(2), 1-18. TrDoi: <https://trdoi.org/10.27579808/e-ijpa.59>

Extended Abstract

Problem: The aim of the study is not to have students print stencils in printmaking classes, but to do the necessary research to master Contemporary Art before moving on to their own designs, and to provide students with an academically qualified printmaking education with an interdisciplinary method. This can only be achieved through a qualified art education. From the point of view of the objectives to be taught, with this application, it is aimed to teach many disciplines and achievements with a single application by developing cognitive skills such as problem solving skills, creative thinking skills, and imaginative abstraction skills.

As a problem sentence of the research, the answer to the question of 'how do students transform their selected works of Contemporary Art movements into silkscreen printing techniques?' has been sought.

Method: The model of the research is based on the literature review and the interpretation of the data obtained as a result of the study. Therefore, it is a descriptive study. The data in this research are the screen printing products made by the students. This research is an action research, one of the qualitative research designs, because it is based on descriptive interpretations of screen printing products created by students in printmaking education by using Contemporary Art movements and the application is intertwined with the process.

Action research is a research approach that combines research and practice and facilitates the transfer of research results to practice. There is a flexible approach in action research. It is important for the researcher to be close to the data, to know and experience the process closely. The situation of 'participatory role of the researcher as well as the data collection tool', which is emphasized in qualitative research, is fully manifested in this approach (Yıldırım and Şimşek, 2016).

The study group of the research consists of 17 students who took the 2nd grade 'Screengraphy Printing II' course in the spring semester of the 2015-2016 academic year in Kastamonu University Kastamonu Vocational School Audio-Visual and Media Production Department, Printing and Broadcasting Technologies Program. Each student did two separate studies. Since it is not possible to interpret all student studies, 14 studies that best express the stages of comprehension and application related to the subject are included in order to set an example for the research.

The application process of the study consists of three stages: theoretical knowledge in the 1st week, design in the 2nd week and printing application in the 3rd week. At the end of the application, one of the five works printed on 35x50cm bristol paper was collected for evaluation.

Findings: In the student studies carried out within the scope of this research, it is shown that screen printing pictures can be created with the understanding of Contemporary Art in screen printing education, based on Impressionism, Expressionism, Cubism, Dadaism, Surrealism, Abstract Art, Kinetic Art, Fluxus movements.

Suggestions: Students who are trained with an interdisciplinary perspective should be provided with a different dimension to design with different perspectives. In this way, it can be thought that it will provide the opportunity to develop two different disciplines in the theoretical and practical courses. In addition, experimental workshops can be carried out by using Contemporary Art or different discipline resources in printmaking education. It can be said that art and design students should have a theoretical command of Art History disciplines and be fed from art history subjects.

Özgün Baskiresim Eğitiminde Çağdaş Sanatın Yeri ve Sanat Eğitiminde Kopya Yöntemi Olarak Serigrafi Baskı Örneği

Dr. Öğr. Üyesi Muhammet İnceağaç
Kastamonu Üniversitesi, Türkiye
ORCID: 0000-0001-6175-367X
e-mail (minceagac@kastamonu.edu.tr)

Özet

Özgün baskiresim eğitiminde farklı disiplin alanlarından yararlanmak, özgün baskı derslerine yönelik ilginin artırılması ve özgün, yaratıcı düşünceye dayalı sanatsal niteliği olan çalışmalar ortaya koyulabilmesi açısından oldukça önem arz etmektedir. Bu açıdan bakıldığında Çağdaş Sanat'ın, sanat ve tasarım yönünden yararlanılabilecek zengin kaynakların en başında gelebileceği söylenebilir. Bu çalışmada, özgün baskiresim eğitiminde serigrafi baskı çalışmalarına kaynak oluşturması için Çağdaş Sanat akımlarından yararlanılmıştır. Çağdaş Sanat içerisinde bulunan Empresyonizm, Ekspresyonizm, Fovizm, Kübizm, Dadaizm, Sürrealizm, Soyut Sanat, Kinetik Art ve Fluxus akımları öğrenciler tarafından tercih edilmiştir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırmasıdır. Araştırmada 14 öğrenci çalışmasına yer verilmiştir ve öğrenci çalışmaları betimsel olarak analiz edilmiştir. Araştırmanın amacı, Çağdaş Sanat akımlarına ait tanınmış eserlerin özgün baskiresim eğitiminde serigrafi baskı çalışmalarının öğrenciler tarafından nasıl yorumladığını ortaya koymaktır. Araştırma 2015-2016 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Meslek Yüksekokulu Basım ve Yayın Teknolojileri Programında öğrenim gören 2. sınıf 'Serigrafi Baskı II' dersi alan öğrenciler ile sınırlıdır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin Çağdaş Sanat akımlarına yönelik farkındalık geliştirdikleri, eserlerin orijinalinden yola çıkarak eserleri öznel bakış açılarıyla yorumlayabildikleri, sadeleştirebildikleri, tasarıma uygun kompozisyon oluşturabildikleri ve eserleri soyutlayabildikleri gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Sanat eğitimi, Özgün baskı resim eğitimi, Disiplinlerarası sanat eğitimi, Çağdaş sanat, Serigrafi baskı.

Önerilen Atrf

İnceağaç, M. (2022). Özgün baskiresim eğitiminde çağdaş sanatın yeri ve sanat eğitiminde kopya yöntemi olarak serigrafi baskı örneği, *E-Uluslararası Pedandragoji Dergisi (e-upad)*, 2(2), 1-18. TrDoi: <https://trdoi.org/10.27579808/e-ijpa.59>

E-Uluslararası
Pedandragoji Dergisi

Cilt: 2, Sayı: 2, ss. 1-18

Araştırma Makalesi

Gönderim: 19.02.2022
Kabulü: 06.05.2022

GİRİŞ

Çağımızın eğitim anlayışı doğrultusunda, sanat ve tasarım eğitimi içerisinde bireye çok yönlü düşünme becerileri kazandırılması bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla sanat eğitimi derslerinde disiplinlerarası yöntemin kullanılması sanatsal hedeflere ulaşma konusunda oldukça önem arz etmektedir.

Sanatın yaşamla bütünleşmesi yenilik anlamı taşır ve sanatçı bir aktivist, eleştirmen veya tasarımcı rolleriyle sosyal alanın içindedir. Sanatçı, sanatın ne olduğunu sadece temsilde arayan biçim içerik sorununa indirgemez. Sanat sadece türdeş disiplinlerle değil etrafındaki her şeye etki etmeye hazırdır. Çünkü sanatçı, yaşamsal alanı sadece dönüştürmez; kendisi onun sıradan kaçınılmaz bir parçasıdır (Aykut ve Koç, 2021).

Disiplinlerarası kavramı ayrı ayrı disiplinlerin zenginliğini, onların birbirleri ile bağlantılı olduğunu ve problemlerin her zaman tek doğru cevabının olmadığını kabul etmektedir. Disiplinlerarası kavramı, bilim, matematik ve dil gibi konularda birbirine karşıt çözümleri bir araya toplamak ve düşünceleri ifade etmenin yollarını bulmak için bilişsel, duyuşsal ve yaratıcı kapasiteyi ön plana çıkarmaktadır (Perkins, 1994'den Aktaran: Özkök, 2005).

Sanat ve tasarım alanlarının ortak temel disiplin alanlarından biri de baskıresim eğitimidir. Günümüz eğitim anlayışı kapsamında, baskıresim eğitimi içerisinde yer alan pek çok baskı tekniğinin, farklı disiplin kaynaklarıyla desteklenerek geniş bir yelpazeye sahip olabileceği söylenebilir. Serigrafi baskı, sanatsal açıdan bir resimleme ve çoğaltım tekniği olarak bilinmektedir. Sanatsal açıdan ele alındığında, aynı zamanda sanat ve tasarım alanlarının ortak disiplini olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sanatsal bağlamda grafik [Ocvirk, Stinson, Wigg, Bone ve Cayton \(2018\)](#)'a göre, 'genellikle düz yüzey üzerinde bir derinlik yanılması oluşturabilen ve desen, resim, fotoğraf, baskıresim gibi tekniklerle meydana getirilen iki boyutlu sanat işleri' olarak tanımlanmaktadır.

Serigrafi ya da diğer bilinen adıyla ipek baskı güvenilir ve ucuz çoğaltmalar yapma ihtiyacından kaynaklanan gereksinimler sonucunda geliştirilmiş ve günümüzde 'geleneksel' baskı teknikleri arasında sınıflandırılan tekniklerden biri haline gelmiştir. Endüstride kullanım alanları çok çeşitlilik göstermekte ve yeni boya teknolojileri ile birlikte gittikçe genişlemektedir. Sanatsal anlamda kullanılmaya başlaması 20. yüzyılın başında mümkün olmuştur. Serigrafi baskı, sanatsal ve endüstriyel baskı yapma yöntemlerinden edinilen bilgiler ve illüstrasyon yapma geleneğinin bir parçasıdır (Bilginer, 2014).

Geçmişten günümüze sanat tarihine baktığımızda ağaç baskı, gravür baskı, linol baskı, taş baskı, serigrafi baskı vb. gibi pek çok sanatsal baskı türünü görmek mümkündür. Sanatsal boyutunun yanında, baskı ve grafik tasarım sektörlerinde de sanatsal niteliği olmadan günlük hayatta serigrafi baskıyla sıklıkla karşılaşılmaktadır. Serigrafi baskı sadece basım ve yayın ya da grafik tasarıma yönelik ticari sektörlerde değil, tekstil tasarım ürünlerinden endüstriyel tasarım ürünlerine kadar, pek çok tasarım ürününde karşımıza çıkmaktadır. Örneğin tıbbi malzemelerde, taşıt göstergelerinde, teknolojik bir cihazın üzerindeki yazı veya şekillerde, boya sanayiden ambalaj sektörüne, yani kısacası günlük hayatta kullandığımız kıyafetlerden elektronik cihazlara kadar pek çok alanda serigrafi baskının oldukça önemli bir yeri vardır. Bu önem doğrultusunda serigrafi baskı türünün tercih edilme nedenleri arasında, öncelikle pek çok alana uyarlanabilir olması, baskı maliyetleri, basılan yazının ve tasarımın kalıcı olması vb. gibi değişkenler sayılabilir.

Serigrafi baskı tekniği ile kumaş, plastik, cam, metal, ahşap malzemelere baskı yapılabilmektedir. Baskı imkanı çok geniş bir baskı tekniğidir. Fakat her malzemenin doku ve yüzey

yapısına baskı işlemini yapmayı sağlayacak farklı özelliklere sahip ipek dokumalar, mürekkepler, yardımcı maddelerin kullanılması gerekmektedir (Uğur, 2019). Bunlara ek olarak serigrafi baskı başta kağıt materyali olmak üzere seramik, deri, vb. gibi günlük hayatta kullanılan farklı türdeki pek çok malzemenin ve türevlerindeki materyallerin üzerine uygulanabilen baskı türüdür. Ayrıca sanatsal nitelik açısından bakıldığında da popüler bir özgün baskıresim tekniğidir. Bu nedenle sanat eğitimi ve tasarım eğitimi içerisinde oldukça önemli bir yere sahiptir.

Bu çalışmada disiplinlerarası yöntemle öğrencinin teorik olarak Çağdaş Sanat akımlarına hakim olması, uygulamada ise serigrafi baskı yöntem ve tekniğini öğrenmesi, öğrencinin etkilendiği ya da hoşuna giden bir sanat akımına ait tabloyu serigrafi baskı yöntemiyle yaparken sanatçısını ve eserini tanımasını sağlamak amaçlanmıştır. Bu çalışmada amaç, özgün baskı derslerinde öğrencilere şablon baskı yaptırmak değil, öğrencilerin kendi tasarımlarına geçmeden önce Çağdaş Sanata hakim olabilecek gerekli araştırmayı yapması ve öğrencilere disiplinlerarası yöntemle akademik boyutta nitelikli bir özgün baskıresim eğitimi verebilmektir. Bu da ancak nitelikli bir sanat eğitimi sayesinde gerçekleştirilebilir. Öğretilmesi istenilen kazanımlar açısından bakıldığında bu uygulamayla birlikte, problem çözme becerisi, yaratıcı düşünme becerisi, imgesel soyutlama becerisi gibi bilişsel becerileri geliştirerek, pek çok disiplin ve kazanımın tek bir uygulama ile öğretilmesi hedeflenmiştir. Kısaca Çağdaş Sanat disiplini, 20. yüzyılda ortaya çıkan ve günümüze değin gelişen güzel sanatlar ve tasarım alanlarına yönelik akımların ve ekollerin olduğu, tarihsel sürecin aktarıldığı bir sanat tarihi disiplini olarak tanımlanabilir.

Araştırmanın problem cümlesi olarak 'öğrenciler seçtikleri Çağdaş Sanat akımlarına yönelik eserleri serigrafi baskı tekniğine nasıl dönüştürmektedir?' sorusuna cevap aranmıştır.

Özgün Baskıresim

Geleneksel baskıresmin dört genel kategorisi olduğunu belirten Grabowski ve Fick (2012) bu baskı türlerini yüksek baskı, çukurbaskı, düzbaskı, şablon baskı yöntemleri olarak ifade ederek yüksek baskıyı ağaç baskı ve linol baskı olarak, çukurbaskıyı metal kalıp olarak, düzbaskıyı taş baskı olarak, şablon baskıyı ise ele baskı olarak tanımlar.

Özgün baskıresim eğitimi kapsamında, pek çok baskı türü vardır. Özgün baskıresim eğitimi kapsamındaki baskı türleri ve teknikleri kısaca 'ağaç baskı, gravür baskı, linol baskı, taş baskı, serigrafi baskı' olduğu söylenebilir. Özgün baskı türleri sanatın doğuşundan günümüze kadar farklı teknikler kullanılarak uygulanmıştır. Bu teknikler büyük oranda sanat üretimi için uygulanmış olsa da sanat niteliği taşımayan ticari amaçlı yapılan baskı türleri de mevcuttur. Serigrafi baskı bu türlerden biridir. Makale çalışmasının konusu ile ilgili olması ve araştırmanın uygulama yöntemi olması açısından, serigrafi baskı yöntem ve tekniğine alt başlıkta yer verilmiştir.

Özgün Baskıresim Eğitiminde Serigrafi Baskı Tekniği ile Çağdaş Sanattan Yararlanma

Sanat ve tasarım eğitimi programlarında özgün baskıresim eğitimi müfredat içeriğinde, baskı çeşitlerinden linol baskı, serigrafi baskı, gravür baskı, ağaç baskı, taş baskı vb. gibi baskı türleri, öğretilmesi gereken baskı türlerinin en başında gelmektedir. Çok renkli işlerin basılması ve grafik sektöründe serigrafi baskının yerinin ayrıca önemli olması bakımından bu çalışma kapsamında, serigrafi baskı tekniği tercih edilmiştir.

Bu uygulamada kullanılan kopya yönteminin, hali hazırda bilinen kopya ile ilgili olmadığı söylenebilir. Öyle ki uygulama sürecinde başvuru kopya yöntemi ile farklı bir disiplin kaynağı olan Çağdaş Sanat kapsamındaki akımlar, bu akımların öncü isimleri, sanatçılara ait eserler ve serigrafi baskıresim tekniği öğretilmeye çalışılmıştır.

Bu uygulamadaki kopya yöntemi ile paralellik gösteren kopya yöntemini [Yılmaz \(2010\)](#), görsel anlatıma ipuçları aramak için sanat eserleri ya da grafiksel kaynaklara yönelme şeklinde karşımıza çıktığını belirtmiştir. Aynı şekilde [Yolcu \(2009\)](#) da kopyanın, sanat eğitiminde bir amaç değil bir araç olarak kullanılırsa; değiştirici, geliştirici ve hatta yeteneği olanlarda gelişimi hızlandırıcı olabileceği tanımlamasını yapmıştır. Dolayısıyla bu çalışma kapsamında, kopya yöntemi aracılığıyla öğrencilerdeki var olan bilgiyi yeniden yapılandırarak yeni öğrenmelere zemin hazırlamak istenmiş ve disiplinlerarası yaklaşım çerçevesinde teorik bir alan olan Çağdaş Sanat disiplini ile uygulama alanı olan serigrafi baskı tekniği birleştirilmiştir.

Serigrafi baskı, çerçeveye gerilen ipekli ya da sentetik dokumanın üzerine aktarılan şeklin, basılmayacak kısımlarını ışığa duyarlı emülsiyon lakla kaplayarak ışıkla pozlamak, pozlamadan sonra bu bölgelerin sertleşmesi ve ışıkla temas etmeyen bölümlerin su ile temizlenerek boya geçirebilecek hale gelmesi prensibiyle oluşturulan şablonlarla yapılmasıdır. Tasarlanan şablona mürekkep verilerek ragle yardımıyla şablonun tamamına mürekkebin çekilmesi suretiyle açık olan deliklerden basılacak materyale desen aktararak sağlanır ([Gürçüm ve Yıldırım, 2019](#)).

Serigrafi baskı tekniği 1960'larda özellikle Pop Art ve Op Art sanatçıların rağbet ettikleri bir baskı tekniğidir ([Krausse, 2005](#)). Literatürde Çağdaş Sanata bakıldığında, Pop Art akımının serigrafi baskı tekniğiyle yapıldığı pek çok sanatsal ürünü görmek mümkündür. Bu nedenle araştırmanın uygulama konusu olarak Pop Art akımı tercih edilmemiştir.

Sanat eğitimini oluşturan alanların en önemli bir parçası sanat tarihidir. Sanatın eğitimi ve öğretimi, sanatın tarihine dokunulmadan tam anlamı ile öğretilemez. Sanatın tarihinde bilinmesi gereken en gerekli konulardan biri yakın tarihi ilgilendiren Çağdaş Sanat olayları ve akımlarıdır ([Ayaydın, 2016](#)). Çağdaş Sanat, öğrencilerin sanatın tarihini geniş bir açıdan inceleme fırsatı bulabilmelerini sağlayacak olan en temel disiplinlerdendir. Bu açıdan bakıldığında öğrencilere Çağdaş Sanat eğitimi verilirken etkili ve kalıcı öğrenmeyi sağlamak amacıyla diğer disiplin alanlarından yararlanmak kazanımlar açısından olumlu sonuçlar doğurabilir. Yine aynı şekilde farklı yöntem ve tekniklerin yer aldığı atölye uygulamalarında da Çağdaş Sanattan yararlanmanın, Çağdaş Sanatın öğretiminde etkili olacağı düşünülmektedir. Disiplinlerarası eğitim anlayışı doğrultusunda, Çağdaş Sanatı farklı disiplin kaynaklarından yararlanarak özgün baskiresim atölye derslerinde uygulamalarla daha anlaşılır, eğlenceli, kalıcı ve etkili hale getirmenin mümkün olabileceği düşünülmektedir. Bu düşünceye yönelik olarak bu çalışmada öğrencilerden, Çağdaş Sanat eserlerinin serigrafi baskı yöntemiyle uyarlanarak basılması istenmiştir.

Bu araştırmanın amacı, Çağdaş Sanat akımlarına ait tanınmış eserlerin özgün baskiresim eğitiminde serigrafi baskı çalışmalarının öğrenciler tarafından nasıl yorumladığını ortaya koymaktır. Bu doğrultuda atölye dersi kapsamında, öğrencileri motive ederek severek çalışmalarını sağlayacağı farklı bir disiplin kaynağı olan Çağdaş Sanatı ders kapsamına dahil ederek farklı disiplin kaynaklarından yararlanma yollarını öğretmek, grafiksel açıdan sadeleştirme, stilize etme, soyutlayıcı aşamalar uygulama vb. gibi kavramsal süreçleri içerisinde barındıran disiplinlerarası yaklaşımla başarılı serigrafi baskı çalışmaları ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

İlgili Yayın ve Araştırmalar

Alan yazın tarandığında serigrafi baskı eğitimi konusunda, bu araştırmaya eş değer kabul edilebilecek bir çalışmanın olmadığı görülmektedir. Fakat araştırmanın uygulaması açısından ele alındığında benzer çalışmalara yer verilmiştir.

Marion (2005)'a ait 'Pop-Art Printmaking' Türkçesi 'Pop-Art Baskı' başlıklı makale çalışmasında, beşinci sınıf öğrencilerinden oluşan bir sınıf tarafından, Pop Art akımından hareketle portre resimlerin linol baskı tekniğiyle küçük ebatlarda basılan örnek çalışmaların yer aldığı bir makale çalışmasının yapıldığı görülmektedir. Makalede nitel ya da nicel araştırma yöntemlerinden herhangi biri uygulanmamış sadece öğrencilerin uygulama çalışmalarına ait örnek görseller makale çalışmasında verilerek derleme türünde bir makale yapıldığı görülmektedir.

Koç (2006)'a ait 'Romantizm Işığında Francisco Goya Gravür ve Litografilerinin Yüksek Öğretimde Özgünbaskı Uygulama Atölyelerindeki Eğitsel Boyutu' başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında üniversite grafik ve resim bölümü 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin Romantizm dönemine ait sanatçı Francisco Goya'nın gravür eserlerinin kopya çalışmalarının gravür ve litografi baskı uygulamaları yapıldığı görülmektedir. Çalışmanın uygulama aşaması sanat eğitiminde kopya yöntemi şeklinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma da gözlem tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin Goya'ya ait gravürlerinden kopyalar yapmalarının onların görsel ve teknik açıdan gelişmelerine yol açtığı ve öğrenciler için büyük bir motivasyon kaynağı oluşturduğu belirtilmiştir.

Ceylan (2016)'a ait 'Pop-Art Akımının Özgün Baskı Atölye Dersinde Öğrenci Çalışmalarına Etkisi' başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında Pop Art akımından hareketle Resim-İş Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda öğrenim gören 30 öğrencinin özgün baskı tasarımlarına yeni ve farklı anlatım yolları oluşturabilmeleri açısından uygulama çalışması yapıldığı görülmektedir. Araştırmanın uygulamasında öğrencilere 'Popüler Kültürün Etkileri' temalı ipek baskı çalışması yaptırılmıştır. Araştırmada, öğrencilerin Pop Art akımına uygun 25 çalışma ortaya çıkardıkları, 5 çalışmada ise Pop Art bulgusuna rastlanmadığı sonucuna ulaşıldığı görülmektedir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışma literatür taramasına ve atölye çalışması sonucunda elde edilen verilerin yorumlanmasına dayanmaktadır. Bu nedenle betimsel bir çalışmadır. Bu çalışmadaki veriler öğrencilerin yapmış olduğu serigrafi baskı ürünleridir. Bu araştırma, özgün baskı resim eğitiminde öğrencilerin Çağdaş Sanat akımlarından yararlanarak oluşturduğu serigrafi baskı ürünlerinin betimsel açıdan yorumlarına dayanması ve uygulamanın süreç ile iç içe olmasından dolayı nitel araştırma desenlerinden eylem araştırmasıdır. Yıldırım ve Şimşek (2016), eylem araştırmasının süreç odaklı olduğunu ve bu süreçte araştırma ve uygulamanın iç içe olduğunu belirtir. Ayrıca bu yönü ile eylem araştırmasının katılma, yansıtma ve geliştirme süreçlerinin üretken bir biçimde işe koşulduğu bir araştırma yaklaşımı olduğunu ifade eder. Ersoy ve Avcı (2018)'ya göre, eylem araştırmasının en önemli özelliklerinden biri, kuram ile uygulama arasındaki boşluğun doldurulmasında bilgiyi üreten ve üretilen bilgiyi uygulamaya yansıtanların aynı kişiler olmasıdır.

Eylem araştırması uygulamada ortaya çıkan sorunların anlaşılmasına ve çözülmesine yönelik olarak, uygulayıcıların tek başlarına ya da bir araştırmacı ile birlikte uygulama sürecini çalışmalarını içerir. Araştırma ile uygulamayı bir araya getiren ve araştırma sonuçlarının uygulamaya aktarılmasını kolaylaştıran bir araştırma yaklaşımıdır. Eylem araştırmalarında esnek bir yaklaşım söz konusudur. Araştırmacının veriye yakın olması, süreci yakından tanınması ve yaşaması önemlidir. Nitel araştırmada vurgulanan 'araştırmacının katılımcı rolü ve aynı zamanda veri toplama aracı olması' durumu bu yaklaşımda tam anlamıyla kendini gösterir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Eylem araştırması araştırılan durumun içinde bulunan, bu durumla doğrudan ilgili bulunan kişiler tarafından yapılır. Örneğin araştırılan durum sınıf ortamında ise, araştırmacı doğrudan öğretmen olabilir. Bu ortamla doğrudan ilgisi olmayan bir araştırmacının eylem araştırması yapması ve araştırmanın amacına ulaşması olasılığı, bu sınıftaki öğretmenin gerçekleştireceği araştırmaya göre çok daha düşüktür. Ancak bu durum eylem araştırmasının bireysel bir çalışma olduğu anlamına gelmez, aksine bir proje ekibinin ya da bir grubun, çözüm üretilmesi, bulguların değerlendirilmesi, sonuçların yorumlanması gibi aşamalarda desteğinin alınması araştırmacının daha başarılı olmasını sağlayabilir. Bu şekilde bir proje ekibiyle birlikte gerçekleştirilen eylem araştırmaları "katılımcı eylem araştırması" olarak adlandırılır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2016). Eylem araştırması, bir veya daha fazla kişi ya da grup tarafından bir problemi çözmek ya da yerel uygulamaları bilgilendirmek için bilgi edinmek amacıyla yürütülür (Fraenkel ve Wallen, 2009).

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, serigrafi baskı dersi alan öğrenciler oluştururken, örneklemini ise, Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Meslek Yüksekokulu Görsel İşitsel ve Medya Yapımcılığı Bölümü Basım ve Yayın Teknolojileri Programında 2015-2016 eğitim öğretim yılında bahar döneminde 2. sınıfta öğrenim gören 'Serigrafi Baskı II' dersini alan 17 öğrenci oluşturmaktadır.

Uygulama Süreci

Uygulama süreci sırasıyla; teorik bilgi verme, tasarıma dönüştürme ve baskı olmak üzere üç aşamadan oluşmaktadır. Çalışmanın her bir aşaması, haftalık dört ders saatini (bir ders saati süresi 45 dakika) kapsamaktadır. Birinci aşamada (1. Hafta) öğrencilere teorik bilgi verilmiştir. İkinci aşamada (2. Hafta) uygulama için Çağdaş Sanat içerisinde yer alan akımlardan yola çıkarak akımın öncü sanatçılarından eserlerinden diledikleri tanınmış bir eseri seçerek dijital ortamda sadeleştirilerek grafik tasarım ürünlerine dönüştürmeleri istenmiştir. Uygulamanın üçüncü aşamasında ise (3. Hafta) grafiksel olarak çizimi yapılan serigrafi baskı işlemi için hazırlanan tasarımın, serigrafi baskı tekniğiyle basılması istenmiştir. Bu uygulamada, eseri ve sanatçısını atıflamak amacıyla sanatçısının adı, eserin adı ve sanatçının yaşadığı yılların yazılması vb. gibi bilgiler verilmesi istenmiştir. Böylelikle serigrafi baskı tasarımında basılacak iş ve yazı unsurunun baskı işlemi için bir arada kullanılması da sağlanmıştır.

Verilerin Toplanması

Uygulamanın sonunda 35x50cm ebatında bristol kağıda basılan beş adet çalışmadan bir tanesi değerlendirme yapmak için toplanmıştır. Öğrenciler serigrafi baskı tekniğiyle Çağdaş Sanat içerisinde birbirinden farklı iki ayrı sanat akımını tercih etmiştir.

Eylem araştırmasında veriler hem nicel hem de nitel yöntemlerle toplanabilir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2016). Toplanan veriler doğrultusunda çalışmaların tamamına yer verilmesinin mümkün olmaması nedeniyle, uygulama sonucuna ait dikkat çekici ve araştırmacının amacına etkili bir şekilde ulaşılmış olan örnek çalışmalara yer verilmiştir. Bu araştırma eylem araştırmasına yönelik bir çalışma olduğu için örnek olarak verilen öğrenci çalışmaları nitel olarak betimlenmiştir. Bu doğrultuda eylem araştırması kapsamında yürütülen bu araştırmanın veri toplama aracını öğrencilerin yapmış olduğu serigrafi baskı çalışmaları oluşturmaktadır.

Etik sorumluluk kapsamında araştırmaya örnek teşkil eden öğrenci çalışmaları ham veri olarak araştırmada sunulmuştur. Bu araştırma 'Serigrafi Baskı II' dersini alan öğrencilerle gönüllülük esasına dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Uygulama sonunda üzerinde şahsi el yazısı ile isimleri yazılarak teslim edilen öğrenci çalışmaları, telif haklarını ihlal etmemesi açısından veri toplama aracı olarak ham veri

niteliğinde bulgular bölümünde verilmiştir. Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliği açısından isimsiz teslim edilen bir çalışma değerlendirmeye alınmamıştır.

Verilerin Analizi

Eylem araştırması kapsamında yapılan bu çalışma, öğrenci çalışmalarının betimsel açıdan yorumlanmasına dayanmaktadır. Her öğrencinin iki ayrı çalışma yaptığı ve öğrenci çalışmalarının tamamının yorumlanmasının mümkün olmaması durumu göz önüne alınarak, araştırmaya örnek teşkil etmesi açısından, öğrenci çalışmalarından konu ile ilgili kavrama ve uygulama aşamalarını en iyi ifade eden 14 çalışmaya yer verilmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Aynı sanat akımının ve sanat eserinin tercih edildiği çalışmalarda, eseri serigrafi baskıya en iyi uyarlayabilen öğrenci çalışmalarına örnek olarak yer verilmiştir.

Tablo 1. Serigrafi Baskı Çalışmasına Uyarlanan Çağdaş Sanat Akımları

Çağdaş Sanat Akımları	Çalışma Sayısı
Empresyonizm	3
Ekspresyonizm	2
Fovizm	1
Kübizm	4
Dadaizm	2
Sürrealizm	10
Soyut Sanat	7
Kinetik Art	4
Fluxus	1
Toplam	34

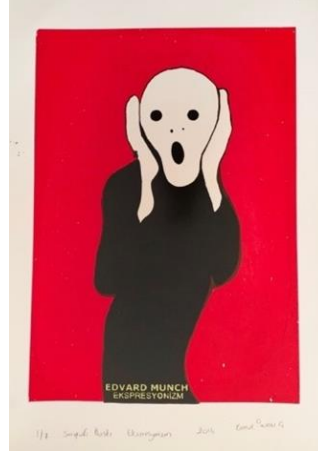
Öğrenciler tarafından en çok tercih edilen Çağdaş Sanat akımları; Sürrealizm ve Soyut Sanat akımlarıdır. En az çalışılmış olan sanat akımları ise Fovizm ve Fluxus sanat akımlarıdır. Tablo 1’de görülen sanat akımları haricinde Çağdaş Sanat içerisinde yer alan diğer sanat akımları öğrenciler tarafından tercih edilmemiştir. Tercih edilen Çağdaş Sanat akımlarına kuramsal açıdan ayrıntılı bir şekilde aşağıda yer verilmiştir.

Yukarıdaki Çağdaş Sanat akımlarından başarı ile sonuçlandırılan öğrencilerin serigrafi baskı resim örneklerine aşağıda yer verilmiştir.

Resim No 1: Öğrenci Çalışması 1 (Vincent Van Gogh 'The Starry Night')

Resim No 1'deki serigrafi baskı çalışmasında, Empresyonizm akımından hareketle; Vincent Van Gogh'a ait 'Yıldızlı Gece' tablosu, yıldızların gökyüzündeki metaforik hareketi kesit alınarak, sanatçının kendine has izlenimci tarzıyla fırça darbelerindeki sanatsal üsluba bağlı kalınarak ifade edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca gökyüzündeki metaforik hareketler sadeleştirilerek ve belirli parçalar stilize edilerek anlatılmaya çalışılmıştır. Serigrafi baskı çalışmasında zeminde çok açık mavi renk tercih edilmiş, üzerine sarı, turuncu, lacivert ve yazı için siyah olmak üzere beş ayrı renk baskı yapıldığı görülmektedir.

Resim No 2: Öğrenci Çalışması 2 (Edvard Munch 'The Scream')

Resim No 2'deki serigrafi baskı çalışmasında, Ekspresyonizm akımından hareketle; Edvard Munch'a ait 'Çiğlik' tablosu, sanatçının kendine has dışavurumcu tarzıyla biçim, şekil ve renk açısından sadeleştirilerek figürün hareket ifadesi ve kafasını iki elinin avuçlarının içerisine almış olduğu karamsar ifade anlatılmaya çalışılmıştır. Serigrafi baskı çalışmasında zeminde kırmızı renk tercih edilmiş, üzerine siyah ve yazı için sarı olmak üzere üç ayrı renk baskı yapıldığı görülmektedir. Beyaz olan alanlarda ise beyaz boya kullanılmamış, kağıdın beyazlığından yararlanılarak bu alanlar boş bırakılarak yapılmıştır. Çalışmada arka mekan ele alınmamış sadece figür üzerinden betimleme yapılmıştır.

Resim No 3: Öğrenci Çalışması 3 (Pablo Picasso 'Guernica')

Resim No 3'teki serigrafi baskı çalışmasında, Kübizm akımından hareketle; Pablo Picasso'ya ait 'Guernica' tablosu, sanatçının kendine has kübik tarzıyla belirli bir kesiti sadeleştirilerek ifade edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada tablonun bir kesiti ele alınmış ve tablo, at figürü, at figürünün hareket ifadesi, at figürü üzerindeki ışık etkisi ve ampul objesiyle betimlenmeye çalışılmıştır. Serigrafi baskı

çalışmasında zeminde siyah renge yakın oldukça koyu gri renk tercih edilmiş, gri ve açık gri renk olmak üzere tek renk üç ayrı ton baskı yapıldığı görülmektedir. Beyaz olan alanlarda ise beyaz boya kullanılmamış, kağıdın beyazlığından yararlanılarak bu alanlar boş bırakılarak yapılmıştır.

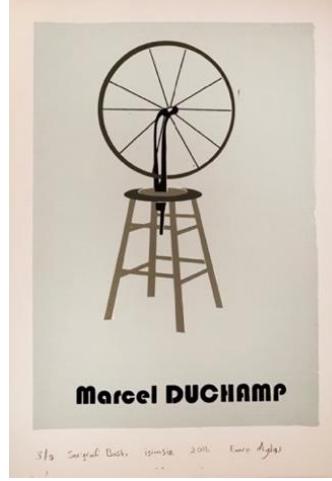
Resim No 4: Öğrenci Çalışması 4 (Juan Gris 'The Guitar')

Resim No 4'teki serigrafi baskı çalışmasında, Kübizm akımından hareketle; Juan Gris'e ait 'Gitar' tablosu, sanatçının kendine has kübik tarzıyla sadeleştirilerek ifade edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada tablonun vurgu yapan ana unsurunun belli bir kesiti ele alınmış, diğer unsurlar çalışmaya dahil edilmeden soyutlanmış ve gitar objesiyle betimlenmeye çalışılmıştır. Serigrafi baskı çalışmasında zeminde oldukça açık pembe renk tercih edildiği, objenin koyu sarı, siyah ve koyu kahverengi renkte olduğu toplamda dört ayrı renkte baskı yapıldığı görülmektedir.

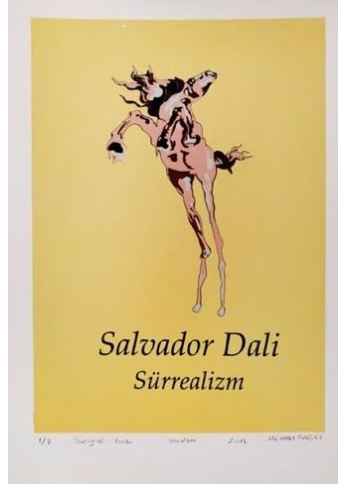
Resim No 5: Öğrenci Çalışması 5 (Marcel Duchamp 'Fountain')

Resim No 5'deki serigrafi baskı çalışmasında, Dadaizm akımından hareketle; Marcel Duchamp'a ait 'Çeşme' isimli eser, sanatçının Dadacı tarzıyla eserin bütünü ele alınarak grafiksel açıdan stilize edilerek ifade edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada eserin seramik yapısı, doğrudan üç boyutlu objenin kendisi ele alınarak betimlenmeye çalışılmıştır. Serigrafi baskı çalışmasında zeminde gri renk tercih edildiği, objede koyu gri ve beyaz renk kullanıldığı, toplamda iki renk üç ayrı tonda baskı yapıldığı görülmektedir. Objeye ve yazıda beyaz renk boya kullanılmıştır.

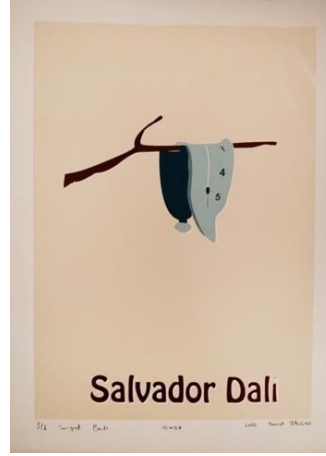
Resim No 6: Öğrenci Çalışması 6 (Marcel Duchamp 'Bicycle Wheel')

Resim No 6'daki serigraf baskı çalışmasında, Kinetik Art akımından hareketle; Marcel Duchamp'a ait 'Bisiklet Tekerleği' isimli eser, biçim, şekil, renk açısından sadeleştirilerek betimlenmiş ve eserin bütünü ele alınarak ifade edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada teknik olarak kompozisyonda tasarım açısından, obje kompozisyona ortalanarak yerleştirilmemiştir. Serigraf baskı çalışmasında zemine oldukça açık mavi renk tercih edildiği, objenin açık ve koyu gri renklerde olduğu, yazının ise siyah renk olduğu, toplamda dört ayrı renkte baskı yapıldığı görülmektedir.

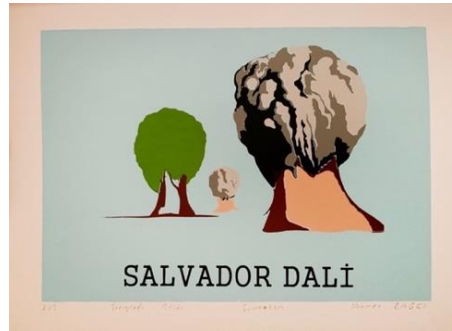
Resim No 7: Öğrenci Çalışması 7 (Salvador Dalí 'The Temptation of Saint Anthony')

Resim No 7'deki serigraf baskı çalışmasında, Sürrealizm akımından hareketle; Salvador Dalí'ye ait 'Aziz Anthony'nin baştan çıkarılışı' isimli tablosu, sanatçının kendine has gerçeküstücü tarzıyla eserin bir kesiti ele alınarak, diğer unsurlar çalışmaya dahil edilmeden soyutlanmış, at figürü ve figürün hareket ifadesiyle betimlenmeye çalışılmıştır. Serigraf baskı çalışmasında, zemine sarı renk tercih edildiği, at figüründe ise gri, kahverengi, koyu kahverengi ve siyah renk tercih edildiği, toplamda beş ayrı renkte baskı yapıldığı görülmektedir.

Resim No 8: Öğrenci Çalışması 8 (Salvador Dalí 'The Persistence of Memory')

Resim No 8'deki serigrafik baskı çalışmasında, Sürrealizm akımından hareketle; Salvador Dalí'ye ait 'Belleğin Sürekliliği' isimli tablosu, sanatçının kendine has gerçeküstücü tarzıyla diğer unsurlar çalışmaya dahil edilmeden yalınlaştırılmış, eserin bir kesiti olan ağaç dalı ve eriyen saat objesiyle ifade edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada teknik olarak kompozisyonda tasarım açısından, çok fazla boşluk bırakılmış ve obje kompozisyona ortalanmamıştır. Serigrafik baskı çalışmasında, zeminde pembe ve sarı karışımı oldukça açık bir renk tercih edildiği, ağaç dalının koyu kahverengi, eriyen saatin mavi ve lacivert renkte olduğu, toplamda dört ayrı renkte baskı yapıldığı görülmektedir. Saat objesinin ortasındaki beyaz çizgi için beyaz boya kullanılmamış, kağıdın beyazlığından yararlanılarak bu alan boş bırakılarak yapılmıştır.

Resim No 9: Öğrenci Çalışması 9 (Salvador Dalí 'Three Sphinxes of Bikini')

Resim No 9'daki serigrafik baskı çalışmasında, Sürrealizm akımından hareketle; Salvador Dalí'ye ait 'Bikini Adasının Üç Gizemi' isimli tablosu, sanatçının kendine has gerçeküstücü tarzıyla sadeleştirilerek ifade edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada tablonun üç ana unsurunun betimlenmeye çalışıldığı görülmektedir. Serigrafik baskı çalışmasında, zeminde açık mavi renk tercih edildiği, ağaç dalı ile gövdesinin kahverengi, bitkisinin yeşil, insan kafası şeklinin boyun kısmının ten rengi, saç kısmındaki duman etkisinin ise siyah, gri ve açık gri tonda olduğu, toplamda altı renkte baskı yapıldığı görülmektedir.

Resim No 10: Öğrenci Çalışması 10 (Joan Miró 'The Smile of Flamboyant Wings')

Resim No 10'daki serigrafik baskı çalışmasında, Sürrealizm akımından hareketle; Joan Miró'ya ait 'Gösterişli Kanatların Gülüşü' isimli tablosu, sanatçının kendine has gerçeküstücü tarzıyla obje ve semboller ile ifade edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca sanatçının ismi, sanatçının el yazısı niteliğinde tablolarındaki kendi imzasıyla betimlenmeye çalışılmıştır. Serigrafik baskı çalışmasında zeminde sarı renk tercih edildiği, soyut figürde kırmızı, kahverengi, lacivert, siyah ve yazı rengi olarak da siyah renk tercih edildiği, toplamda beş renkte baskı yapıldığı görülmektedir.

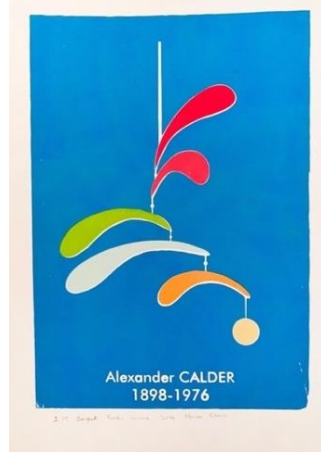
Resim No 11: Öğrenci Çalışması 11 (Joan Miró 'Woman with a beautiful hat, star')

Resim No 11'deki serigrafik baskı çalışmasında, Sürrealizm akımından hareketle; Joan Miró'ya ait 'Güzel Şapkalı Kadın, Yıldız' isimli tablosu, sanatçının kendine has gerçeküstücü tarzıyla eserin renkleri değiştirilerek ifade edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada teknik olarak, yazının kompozisyona uygun olarak yerleştirilmediği görülmektedir. Serigrafik baskı çalışmasında zeminde sarı renk tercih edildiği, soyut figürde mavi, turuncu, siyah ve yazı rengi olarak ta siyah renk tercih edildiği, toplamda dört renkte baskı yapıldığı görülmektedir.

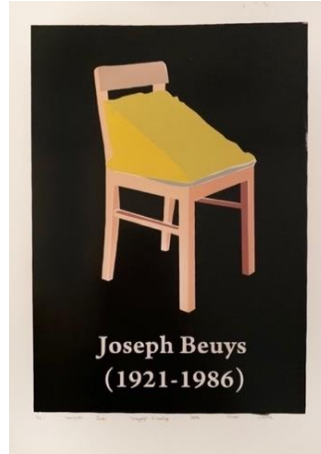
Resim No 12: Öğrenci Çalışması 12 (Wassily Wassilyevich Kandinsky 'Yellow Red Blue')

Resim No 12'deki serigrafi baskı çalışmasında, Soyut Sanat akımından hareketle; Wassily Kandinsky'e ait 'Sarı Kırmızı Mavi' isimli tablosu, eserin ayırt edici ana unsurları olan obje ve simgelerle ifade edilmeye çalışılmıştır. Serigrafi baskı çalışmasında zeminde gri renk, kullanılan şekil ve biçimlerde ise kırmızı, pembe, beyaz, mor, sarı, siyah renk ve yazı rengi olarak siyah renk tercih edildiği, toplamda yedi renk olmak üzere bazı renklerde iki ayrı tonda baskı yapıldığı görülmektedir.

Resim No 13: Öğrenci Çalışması 13 (Alexander Calder 'Mobiles')

Resim No 13'teki serigrafi baskı çalışmasında, Kinetik Art akımından hareketle; Alexander Calder'e ait 'Mobiller' isimli yüzlerce mobil serisi kinetik heykel eserlerinden biri tercih edilmiş, tercih edilen eserin bütünü ele alınarak ifade edilmeye çalışılmıştır. Serigrafi baskı çalışmasında, zeminde mavi rengin, objede kırmızı, yeşil, gri, turuncu, krem rengin ve yazıda ise beyaz rengin tercih edildiği, toplamda altı ayrı renk baskı yapıldığı görülmektedir. Çalışmadaki beyaz alanlar için boya kullanılmamış, kağıdın beyazlığından yararlanılarak yapılmıştır.

Resim No 14: Öğrenci Çalışması 14 (Joseph Beuys 'Fat Chair')

Resim No 14'teki serigrafi baskı çalışmasında, Fluxus akımının öncüsü olan Joseph Beuys'a ait 'Yağlı Sandalye' isimli eser, eserin bütünü ele alınarak üç boyutlu objenin grafiksel açıdan sadeleştirilmesiyle ifade edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada, sandalye üzerinde yağdan oluşan eserin yapısı olan üç boyutlu objenin, doğrudan kendisi ele alınarak betimlenmeye çalışılmıştır. Serigrafi baskı çalışmasında, zeminde siyah rengin, objede kahverengi ve tonlarının, sarı renk ve tonlarının, gri rengin ve yazı da ise beyaz rengin tercih edildiği, toplamda beş ayrı renk baskı yapıldığı görülmektedir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Çalışmaların geneline bakıldığında, öğrencilerin Çağdaş Sanat akımlarını kavradıkları ve Çağdaş Sanat akımlarından yararlanarak bu çalışmanın amacına uygun bir şekilde, grafiksel açıdan sadeleştirme, stilize etme, soyutlayıcı aşamalar uygulama vb. gibi kavramsal süreçleri içerisinde barındıran disiplinlerarası yaklaşımla başarılı serigrafi baskı çalışmaları ortaya çıkardıkları söylenebilir. Bunun yanı sıra, Çağdaş Sanat akımlarının ana fikrinin, öğrenci çalışmalarında grafiksel desen şeklinde serigrafi baskı tasarımlarına uyarlanabilir olduğu görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin bu uygulama aracılığıyla, üç boyutlu bir görseli nasıl sadeleştirebileceklerini, soyutlayabileceklerini ve serigrafi baskı resmine dönüştürebileceklerini öğrendikleri görülmektedir. Çağdaş Sanat akımlarına yönelik sanatsal ürünlerin öğrencilerin serigrafi baskı ürünleri ortaya çıkarmalarına kaynak oluşturacağı düşünülebileceği gibi aynı zamanda öğrencilerin, Çağdaş Sanat'a ait diğer sanat akımlarından yararlanarak sanatçılara ait eserlerin serigrafi baskı çalışmalarına uyarlayabileceklerini öğrendikleri gözlenmiştir.

Bu çalışma, öğrencilerin serigrafi baskı tekniğinde kullanılan sade yani az renk çeşidiyle serigrafi baskı çalışmaları yapabilmelerine, serigrafi baskı tekniğine uygun renklerde tasarımı sadeleştirmeyi düşünmelerine olanak sağlamıştır. Bununla birlikte bu çalışmanın, özgün baskiresim bağlamında öğrencilerin serigrafi baskı teknik ve yöntemine uygun ürünler de ortaya çıkarmalarına olanak sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca öğrenciler bu uygulama ile serigrafi baskı tasarımı ürünlerini nasıl meydana getireceklerini kavramışlar ve serigrafi baskıya ait diğer tasarımları nasıl yapacaklarını uygulamayı yaparak öğrenme fırsatı bulmuşlardır. Bu yöntemle, aslında sadece serigrafi baskı yöntem ve tekniğini öğrenmekle kalmayıp, aynı zamanda derse ait kazanımlar doğrultusunda disiplinlerarası yaklaşımla Çağdaş Sanat akımlarının özelliklerini, sanatçıları ve sanatçılara ait önemli eserlerin de öğrenildiği görülmektedir. Analitik ve eleştirel düşünme becerilerinin gelişimine olumlu yönde katkı sağladığı düşünülen bu çalışmanın ayrıca, Çağdaş Sanata olan ilginin artmasını sağlamak, edinilen öğrenmeleri litografi baskı, linol baskı, gravür baskı vb. gibi farklı yöntem ve tekniklerle de uygulayabilme farkındalığı oluşturmak ve Çağdaş Sanat akımlarının felsefelerini öğrenmek gibi pek çok olumlu yönde kazanımlar sağladığı görülmektedir.

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda;

Empresyonizm akımından hareketle Van Gogh'a ait 'Yıldızlı Gece' adlı eser, Ekspresyonizm akımından hareketle 'Çiğlik' adlı eser, Kübizm akımından hareketle 'Guernica' adlı eser, Kübizm akımından hareketle 'Gitar' adlı eser, Dadaizm akımından hareketle 'Çeşme' adlı üç boyutlu eser, Kinetik Art akımından hareketle 'Bisiklet Tekerleği' adlı üç boyutlu eser, Sürrealizm akımından hareketle 'Aziz Anthony'nin baştan çıkarılışı' adlı eser, Sürrealizm akımından hareketle 'Belleğin Azmi' adlı eser, Sürrealizm akımından hareketle 'Bikini Adasının Üç Gizemi' adlı eser, Sürrealizm akımından hareketle 'Gösterişli Kanatların Gülüşü' adlı eser, Sürrealizm akımından hareketle 'Güzel Şapkalı Kadın, Yıldız' adlı eser, Soyut Sanat akımından hareketle 'Sarı Kırmızı Mavi' adlı eser, Kinetik Art akımından hareketle 'Mobiller' adlı üç boyutlu bir eser, Fluxus akımından hareketle 'Yağlı Sandalye' adlı eser; kullanılan renkler, şekiller, biçimler ve kompozisyon açısından serigrafi baskı çalışmasına uyarlanmıştır. Bu araştırma kapsamında yapılan öğrenci çalışmalarında, serigrafi baskı eğitiminde Çağdaş Sanat anlayışıyla Empresyonizm, Ekspresyonizm, Kübizm, Dadaizm, Sürrealizm, Soyut Sanat, Kinetik Art, Fluxus akımlarından hareketle meydana getirilebilecek serigrafi baskiresimlerin, ders içi etkinlikler içerisinde etkili bir öğretim yöntemi olarak uygulanabileceği söylenebilir.

Tasarım uygulamaları tamamlandıktan sonra, öğrencilere Çağdaş Sanat akımlarıyla ilgili sorular sorulmuş ve sonuçta Çağdaş Sanat akımlarına ait bilgilerin pekiştirildiği gözlenmiştir. Ayrıca bu

uygulamaların kalıcı öğrenmeler sağladığı düşünülmektedir. Öğrencilerin derse yönelik kazanımları açısından bakıldığında ise bu çalışmanın genel olarak, öğrencileri serigrafi baskı açısından tasarım bağlamında düşünmeye teşvik ettiği, yeni bir fikir ve tasarım ürünü ortaya çıkarılması için öğrencilere bir ortam oluşturduğu ve öğrencileri yaratıcı düşünmeye yönelterek sanat eserlerinin serigrafi baskıya nasıl uyarlanabileceğini öğrettiğini söyleyebiliriz.

Alan yazın tarandığında serigrafi baskı eğitimi konusunda, bu araştırmaya eş değer kabul edilebilecek bir çalışmanın olmadığı ilgili yayın ve araştırmalar başlığı altında görülmektedir. [Marion \(2005\)](#), [Koç \(2006\)](#) ve [Ceylan \(2016\)](#)'nın çalışmalarında bu araştırmanın uygulamasına benzer baskiresim uygulamalarının yapıldığı görülmektedir. Ayrıca bir sanat akımı veya sanat akımının öncü sanatçısının eserleri incelenerek akıma uygun uygulama çalışmaları yapıldığı görülmektedir. Bu araştırma konusunda ise Çağdaş Sanat akımlarından herhangi biri ile öğrenciler sınırlandırılmamış, öğrencilerin tercih ettiği Çağdaş Sanat akımları üzerine genel bir araştırma çalışması yapılmıştır. Yapılan araştırma doğrultusunda disiplinlerarası sanat eğitimi açısından özgün baskiresim konusuna yönelik çalışmaların sınırlı sayıda olduğu görülmektedir.

Disiplinlerarası sanat eğitimi anlayışı sanat ve tasarım eğitiminde, öğrencilerin sanatsal ve tasarımsal becerilerinin gelişimi açısından yararlanılması gereken yöntemler arasında yer almalıdır. Bu nedenle özgün baskiresim eğitiminde de disiplinlerarası çalışmalar yapmak, öğrencinin uygulama alanına ve teorik disipline yönelik bilgisinin artmasına destek olacağından, hem uygulamaya dayalı nitelikli ürünler ortaya koymak hem de alana özgü teorik bilgilerini pekiştirmek açısından özgün baskiresim eğitimi derslerinde öğrencilere Çağdaş Sanattan yararlanılması için uygulamalar yaptırılabilir. Sanat ve tasarım eğitimcilerinin bu tip uygulamalar yaptırılmaları öğrencilerin teorik ve uygulamalı derslerde çok yönlü yetişmesi açısından önem taşıdığı düşünülmektedir. Disiplinlerarası bakış açısıyla yetiştirilen öğrencilerin, farklı bakış açılarıyla tasarıma farklı bir boyut kazandırmaları sağlanmalıdır. Bu da ancak işin atölye kısmında yani akademik eğitimde atölye derslerinde mümkün kılınabilir. Bu sayede teorik ders ve uygulama derslerindeki iki farklı disiplini de geliştirme olanağı sağlayacağı düşünülebilir. Bununla birlikte, özgün baskiresim eğitiminde Çağdaş Sanat veya farklı disiplin kaynaklarından yararlanılarak deneysel atölye çalışmaları yapılabilir.

Sanat eğitiminde yeni olanaklar tanıyan konu temelli öğrenme stratejilerinin okul programlarında uygulanabileceğini ifade eden [Aykut \(2016\)](#), Çağdaş Sanat ile sanatsal uygulamalar üzerine öğrencilerin becerilerini geliştirecek etkinliklere yönlendirilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Sanat tarihi eğitimi, bireyin entelektüel bilgisine katkı sağlamakla kalmayıp bireyin yaratıcı düşüncesini de etkileyen tasarım sürecinin temel kavramsal bir alt yapısını oluşturur. Bir tasarımcının, daha önce yapılanı öğrenebilmesi, yapılmamış olanı deneyebilmesi ve nitelikli, eserler ortaya koyabilmesi için iyi bir sanat tarihi bilgisine sahip olması gerekir ([İnceağaç, 2016](#)). Sanat ve tasarım öğrencilerinin Sanat Tarihi disiplinlerine teorik açıdan hakim olması ve sanat tarihi konularından beslenmeleri gerektiği söylenebilir. Özgün baskiresim eğitiminde, bu tip uygulamalardan ders içi etkinliklerde yararlanılmasının faydalı olabileceği düşünülmektedir. Çünkü bu sayede öğrencilere, teorik bir bilgiyi uygulamaya dönüştürerek, nitelikli ve özgün çalışmalar ortaya çıkarma fırsatı sağlanabilecektir. Bu sayede öğrencilere tasarım eğitimi açısından bir alt yapı oluşturularak, sanat akımının felsefesini ve eserlerin yapısını farklı alanlara uyarlayabilme fırsatı sağlanabilir.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Ayaydın, A. (2016). *Çeşitli Yönleriyle Çağdaş Sanat Akımları*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Aykut, A. (2016). Sanat Yükseköğretiminde Güzel Sanat ve Çağdaş Sanat İkilemi. *Sosyal Bilimler Dergisi-SOBİDER*, 3(7), 37-49.
- Aykut, A. & Koç, A. (2021). Çağdaş Sanatta Yenilik ve Yenilikçilik. *Uluslararası Sanat ve Sanat Eğitimi Dergisi-Jia Journal*, 4(6), 13-40.
- Bilginer, O. (2014). Serigrafinin Tarihçesi ve Türkiye’de Serigrafi Sanatı, *Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Yazıları Dergisi*, Sayı 31, ISSN 1300 6665, s.13-28.
- Büyükoztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. 22. Baskı, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ceylan, E., A. (2016). *Pop-Art akımının özgün baskı atölye dersinde öğrenci çalışmalarına etkisi*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Ersoy, A. & Avcı, E. (2018). Görseli Toplama ve Belgeleme-Eylem Araştırması. (Editör: Suzan Duygu Bedir Erişti). *Görsel Araştırma Yöntemleri Teori, Uygulama ve Örnek*. 2. Bölüm, (s.109-146). 3.Baskı, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Fraenkel, J. R. & Wallen, N. E. (2009). *How to Design and Evaluate Research in Education*. (7th Edition). New York: McGraw-Hill.
- Grabowski, B. & Fick, B. (2012). *Baskıresim-Kapsamlı Materyaller & Teknikler Rehberi*, (Çeviren: Simber Atay-Eskier & Arif Ziya Tunç), İzmir: Karakalem Kitabevi Yayınları.
- Gürcüm, B. H. & Yıldırım, R. (2019). Serigrafi Baskıda Gaze Boyutunun Baskı Kalitesine Etkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt:12, Sayı:63, s.494-504. Doi: <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2019.3247>
- İnceağaç, M. (2016, Kasım). Meslek yüksekokulu tasarım bölümü grafik tasarım programı öğrencilerinin sanat tarihi dersi hakkında öğrenci görüşleri. s.234-246. *Cumhuriyetin ışığında yükseköğretimde sanat eğitimi uluslararası sempozyumu 23-25 Kasım 2016*, Sempozyum bildiri kitabı Haziran 2017’de yayınlanmıştır. ISBN: 978-975-507-285-2 Web: <https://gef-guzelsanatlar-resimis.gazi.edu.tr/view/page/183813>
- Koç, S. M. (2006). *Romantizm Işığında Francisco Goya Gravür ve Litografilerinin Yüksek Öğretimde Özgünbaskı Uygulama Atölyelerindeki Eğitsel Boyutu*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Krausse, A. C. (2005). *Rönesanstan Günümüze Resim Sanatının Öyküsü*. (Çeviren: Dilek Zaptcioğlu), İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Marion, N. (2005). Pop-Art Printmaking. *Arts & Activities*, Nov2005, Vol. 138 Issue 3, p.20-21. Web: <https://web.p.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=37&sid=1b35b1d1-d52d-4e0f-98f9-15ab2fcdedff%40redis>
- Ocvirk, O.G., Stinson, R.E., Wigg, P.R., Bone, R.O. & Cayton, D.L. (2018). *Sanatın Temelleri Teori ve Uygulama*, (Çev. Ed: Nazlı Eda Noyan, Çev: Nur Balkır Kuru), İzmir: Karakalem Kitabevi Yayınları.
- Özök, A. (2005). Disiplinlerarası Yaklaşım Dayalı Yaratıcı Problem Çözme Öğretim Programının Yaratıcı Problem Çözme Becerisine Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28 (28), 159-167.
- Uğur, E. (2019). Serigrafi Baskı Tekniğinde Kalıp Malzemesi Olarak Kullanılan Sentetik Dokumaların Baskı Kalitesi ve Kullanım Performansını Belirleyen Üretim Süreçlerinin Analizi, *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, Sayı 15, s.526-534. <https://doi.org/10.31590/ejosat.535006>
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (10. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, M. (2010). Sanat Eğitiminde Kopya ve Taklit. Kazım Artut (Editör). *Güzel Sanatlar Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri*. (Danışman: Hasan Pekmezci) 5. Bölüm. (s.193-298), 2. Baskı, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yolcu, E. (2009). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*, 2. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Education in External Education Reports of TÜSİAD as a Non-Governmental Organization

Prof.Dr. Erdal Toprakçı
Ege University, Türkiye
ORCID: 0000-0001-9552-9094
erdaltoprakci@ege.edu.tr

Abdullah Coşkun (Teacher- MA Stud)
Ministry of National Education, Türkiye
ORCID: 0000-0003-2272-7844
abdullahcoskun.ial@gmail.com

Abstract

The aim of this study is analyzing the reports which were prepared by TUSIAD (The Turkish Industry and Business Association), as a non-governmental organization, on different external-education fields such as economy, employment, climate, women's rights, technology of education. In the research, the method of examination of document was used within the context of qualitative research approach. The study document of the research was formed from 300 reports prepared between 1971-2021 by TUSIAD's (The Turkish Industry and Business Association) external-education reports which included 31 other reports including the words "education, teacher, student and school." In the report, the expressions which refer to the aspects of education were subjected to the content analysis as code, category and theme. As a result of the research it was found that the primary focus was again on the informal-education after the formal-education. It was also detected that the prominent notions within the context of the formal-education were the Programs of Instruction, The Level of Education (primary and pre-school education), Teacher and Vocational Education. It was also found that the importance of Employee Training and Public Education was emphasized within the context of informal education. Depending on these results, to the researchers it can be recommended to do some studies on the educational features of the other organizations. Besides, to the practitioners of education it can also be recommended to cooperate with the non-governmental organizations in terms of employee-training.

Keywords: Education, Teaching, Non-governmental organization, TÜSİAD (The Turkish Industry and Business Association).

E-International Journal
of Pedagogogy

Vol: 2, No: 2, pp. 19-36

Research Article

Received: 26/06/2022
Accepted: 12/08/2022

Suggested Citation

Toprakçı, E & Coşkun, A. (2022). Education in External Education Reports of TÜSİAD as a Non-Governmental Organization, *E-International Journal of Pedagogogy (e-ijpa)* 2(2), 19-35. TrDoi: <https://trdoi.org/10.27579808/e-ijpa.102>

Extended Abstract

Purpose: The aim of this study is, as a non-governmental organization, to examine the reports prepared by TÜSİAD in different fields such as the economy, employment, climate, women's rights, and technology in terms of education. When the studies were examined, it was seen that TÜSİAD's studies on direct education were the subject of research, but there was no study examining indirect reports on the subject of education. With this study, it is aimed to fill the gap in this regard.

Method: A document review method was used within the scope of the qualitative research approach in the study. The study documents are thirty-one reports containing the words education, teacher, student, and school that was prepared by TÜSİAD between 1971 and 2021 which were selected from three hundred reports written on topics other than education. The data collected from the documents was analyzed by descriptive and content analysis techniques. In this context, expressions referring to concepts related to education in the reports were subjected to content analysis in the form of codes, categories, and themes. On the other hand, the concepts shaped by the data obtained from the reports were also digitized by descriptive analysis. To ensure the validity of the research, care was taken to obtain the data from the relevant reports and expert opinion was consulted about which concepts the data could be included in the training. For credibility and confirmation, the two authors of this research, one of whom was an expert academic, met frequently and conducted interviews; codes, categories, and themes were shaped as a result of these interviews. In this way, the contradictions experienced in the expressions that form different codes, the codes included in different categories, and the categories that can be assigned to different themes are overcome. In the research, TÜSİAD's own official website was used to ensure the reliability of the documents. On the other hand, it aims to increase external reliability by storing the raw data (reports and examination evidence) of the research to be used in the research to be carried out on the subject other than that already existing on the site.

Findings: In the reports published by TÜSİAD on non-educational issues, the content of education was examined and two themes were reached: from expressions to codes, from codes to categories, and from categories as "formal education and non-formal education". When the reports of TÜSİAD published on non-educational issues are examined, even if the subject is not education, it is seen that it has made many determinations and suggestions about formal education. In the reports, 127 statements regarding formal education were found. It is seen that 36 of the statements belong to the category of education level, 17 to the category of vocational education, 26 to the category of teachers, and 48 to the category of curricula. The most emphasis is on the curriculum from the curriculum and the least emphasis is on the income problems of teachers from the teacher category. Since TÜSİAD is a professional organization, in its non-training reports, the content for personnel training that can be associated with the qualification of business life related to education has been found and the theme of non-formal education has been shaped. In the reports, it is seen that 56 expressions related to the theme of non-formal education are explained with 9 different codes. Within the scope of this theme, two categories are included: personnel training (50) and public education (6). The most emphasis is on digital transformation training (17), and the least emphasis is on vocational courses (2), regional training programs (2), and traffic training (2).

Conclusions and Suggestions: The main conclusions and recommendations of the research are presented as below.

The importance of pre-school education and primary education is emphasized. Researchers may be advised to examine the studies of other non-governmental organizations for preschool and primary education. In addition, practitioners (Ministry of National Education) may be recommended

to cooperate effectively with non-governmental organizations in preschool and primary education studies (curriculum, etc.).

The importance of vocational training and cooperation with the sector is emphasized. Based on this result, researchers may be advised to conduct research on the possible similar applications of the innovations proposed by TÜSİAD abroad to ensure vocational education cooperation with the sector. For practitioners, it may be suggested that positive examples be shared with the public and cooperation should be encouraged in order to maintain vocational training and sector cooperation more effectively.

The importance of the social status of teachers is emphasized. Researchers may be advised to conduct studies to determine how teachers' social status is perceived by stakeholders in the education/training environment and the impact of this perception on teacher performance. On the other hand, practitioners (Ministry of National Education) may also be offered efforts to raise the socio-cultural and economic levels of teachers (such as increasing salaries, etc.).

The importance of the curriculum is emphasized within the scope of the curriculum. Researchers may be advised to investigate which innovative and original curriculum changes or reforms may be required in the future's rapidly changing conditions. Practitioners may be advised to make changes in the curriculum to include areas that directly and rapidly enter the life of society, such as Industry 4.0, Cryptocurrency, and Metaverse.

The issues emphasized within the scope of the importance of non-formal education are the place of in-service education in working life and digital transformation. It is important for employees to receive the necessary training and to adapt to changing technology and innovations. Practitioners (employers) may be advised to provide certain incentives to staff in order to increase the participation of the workforce in in-service training. In order to determine the effects of in-service training on business life, it may be recommended to the relevant researchers as a study topic to investigate in which professions the collaborations made in the fields related to universities are most concentrated in terms of personnel training in private or public institutions and its contribution to the efficiency of the workforce.

□

Bir Sivil Toplum Kuruluşu Olarak TÜSİAD'ın Eğitim Harici Raporlarında Eğitim

Prof.Dr. Erdal Toprakçı
Ege Üniversitesi, Türkiye
ORCID: 0000-0001-9552-9094
erdaltoprakci@ege.edu.tr

Abdullah Coşkun (Öğretmen- YL Öğr.)
Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye
ORCID: 0000-0003-2272-7844
abdullahcoskun.ial@gmail.com

□

Özet

Bu çalışmanın amacı; bir sivil toplum örgütü olarak TÜSİAD'ın eğitim haricinde ekonomi, istihdam, iklim, kadın hakları, teknoloji gibi değişik alanlarda hazırlanmış olduğu raporların eğitim açısından incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı kapsamında doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma dokümanını 1971-2021 yılları arasında TÜSİAD'ın eğitim dışında hazırlanmış olduğu üç yüz rapordan, kapsamında; eğitim, öğretmen, öğrenci ve okul kelimelerini barındıran otuz bir rapor oluşmuştur. Raporlarda eğitim ile ilgili kavramlara gönderme yapan ifadeler kod, kategori ve tema şeklinde içerik analizine tabi tutulmuştur. Öte yandan raporlardan elde edilen verilerle şekillenen kavramsallar betimsel analiz ile de sayısallaştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda öncelikli vurgunun örgün eğitim sonrasında da yaygın eğitim olduğu bulunmuştur. Örgün eğitim kapsamında öne çıkan kavramsallar Öğretim Programları, Eğitim Düzeyi (ilköğretim ve okulöncesi), Öğretmen ve Mesleki Eğitimidir. Yaygın eğitim kapsamında da Personel Eğitimi ve Halk Eğitimine verilmesi gereken önem vurgulanmıştır. Bu sonuçlara bağlı olarak özellikle uygulamadakilere işgücü eğitiminde sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapılması ve araştırmacılara da başka kuruluşların eğitsel özelliği ile ilgili çalışmalar yapmaları önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Öğretim, Sivil toplum kuruluşu, TÜSİAD.

E-Uluslararası
Pedandragoji Dergisi

Cilt: 2, Sayı: 2, ss. 19-35

Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi: 26/06/2022
Kabul Tarihi: 12/08/2022

Önerilen Atıf

Toprakçı, E ve Coşkun, A. (2022). Bir Sivil Toplum Kuruluşu Olarak TÜSİAD'ın Eğitim Harici Raporlarında Eğitim, E-Uluslararası Pedandragoji Dergisi (e-upad), 2(2), 19-35. <https://trdoi.org/10.27579808/e-ijpa.102>

GİRİŞ

Tarihin ilk zamanlarından itibaren insanlar zorlu doğa koşulları, vahşi hayvanların saldırıları, kendi türünün şiddeti koşullarında güvende olmak, beslenmek, barınmak gibi ihtiyaçlarını karşılamak ve hayatta kalabilmek için birbirine ihtiyaç duymuştur. Bu ihtiyaç bugünün topluluk/toplum yaşamının tohumu olmuştur. İlk insan eşini buldu ve ilk topluluk/örgüt/aile kuruldu. Sonra aileler yaşadığı coğrafya bağlamı üredi ve çoğaldı daha büyük bir kabile/örgüt oldu. Daha çoğaldı içinde kendisine göre küçük ama birbiriyle ilişkili küçük örgütler sarmalında devlet/toplum oldu. "Toplum, ortak çizgiler üzerinde, ortak ruhla ve ortak hedeflere doğru çalıştıkları için bir arada duran ve birbirine tutunan insanların toplamıdır" (Dewey, 2019, s. 29). Bugün bu yapının uluslararası topluma doğru evrilen bir nitelik kazandığı görülmektedir. Görüldüğü gibi insanın hayatta kalmasının anahtarı onun işbirliği gerektiren ihtiyaçlarından doğan örgütlülüğüdür.

Örgüt; ortak bir amacı veya işi gerçekleştirmek için bir araya gelmiş kurumların veya kişilerin oluşturduğu birlik, teşekkül, teşkilat olarak tanımlanmaktadır (TDK). Örgütler, eğitim, sağlık, sanayi gibi birçok alanda mal ve hizmetlerin üretilmesini sağlayan (Aydın, 2014) toplumun işleyişinin temel araçlarıdır (Cemaloğlu, 2021). İlk ortaya çıkış nedenlerine bağlı olarak örgütler toplumun gelişmesine, değişmesine yön veren yapılar olarak da görülebilir. Örgütler kamusal nitelik gösterebildiği gibi sivil nitelikte de olabilmektedirler. Özellikle sanayi devriminden itibaren demokratik ülkelerde; kısaca sivil toplum adı verilen örgütlerin/yapıların ortaya çıktığı görülmektedir (Doğan, 2015). Sivil toplum kavramı; Antik Yunan'da iyi yaşam tartışmaları ile başlarken, Orta Çağ'da kilise ve din ile ilişkilendirilmiş, Aydınlanma Çağı ile daha laik bir biçime evrilmiş ve Modern dönemde ilk kez John Locke tarafından devlet otoritesinin var olduğu kamusal alan ile bireylerin yaşam alanlarının serbest olduğu özel alanın ayrımı (Önal,2020) olarak biçimlenmiştir. Türk Tarihi bağlamında bakıldığında Ahilik kurumu Anadolu Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde, Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması sürecinde gönüllülük esasına bağlı olarak eğitim, ekonomi, birey ve devlet ilişkisi, idarecilere danışmanlık gibi birçok alanda bir sivil toplum örgütü gibi faaliyet yürütmüştür.

Tarihsel evrişi bağlamında, başlangıçta dağınık nitelik gösteren farklı sivil yapılar/topluluklar birleşerek/birleştirilerek kamuyu/devletli toplumu oluşturmuş sonra her iş ve işlemin kamu örgütlerince karşılanamayacağı/karşılanmadığı gerçeği temelinde yine yeniden sivil yapılar/örgütler ortaya çıkmıştır. Sivil toplumun ortaya çıkış süreci göz önüne alındığında, devletin gücünden ayrı biçimde toplumun şekillenmesine yardımcı olan yapılarla karşılaşmaktadır. Öte yandan sivil toplum örgütleri, gerek dünyada gerek ülkemizde, demokratikleşme eğilimlerinin artması ile birçok farklı alanda faaliyet gösterir hale gelmiştir. Sivil toplum örgütlerinden bir kısmı kendine spesifik bir çalışma alanı belirlerken, bir kısmı ise genel bir toplumsal kalkınmayı hedefleyerek farklı disiplinlerde çalışmalar meydana getirmektedir. Örgütlerin toplumsalda ya da örgütselde toplulaşmanın evrişi; bugünkü toplumların uluslararası topluma dönüşüm ihtiyacı (küresel ısınma, iklim, kıtlık, salgınlar vb. kaynaklı) temelinde, kamu örgütlerinin muhafazakârlığı/yavaşlığı/ilgisizliği gibi nedenlere de bağlı olarak, yeni rolü sivil toplum örgütlerine/yapılarına/kuruluşlarına (STK) vermiş gibi gözükmektedir.

Diğer toplumlar/ülkeler de olduğu gibi Türkiye'de de irili ufaklı yüzlerce sivil toplum kuruluşu/örgütü vardır. Bunlar çeşitli amaçlar için kurulmuş yerel/toplumsal ve işbirliği temelinde uluslararası nitelikli olabilmektedirler. Bu bağlamda eğitim amaçlı ulusal (örneğin Eğitim Gönüllüleri Vakfı) ve işbirliği yapılan (örneğin Avrupa Eğitim Vakfı) uluslararası nitelikli (MYK, 2022) örgütlerden söz edilebilir. "Eğitim, bireyin, bireysel özellikleri ve eldeki ortam, koşul ve olanaklar bağlamında başta kendisi, sonra içinde bulunduğu toplum / ulus ve en sonda dahil olduğu evrensel yapının etkin bir üyesi haline getirilme sürecidir" (Toprakçı, 2017, s.8). Toplumun vazgeçilmez unsurlarından biri olan eğitimin iyileştirilmesi hususunda da amacı doğrudan eğitim olmayan örgütlerden (STK'lar) söz

edilebilir. Türkiye de bunlardan biri, meslek örgütü olarak kurulan ancak zaman içerisinde birçok farklı alanda/konuda çalışmalar üreten Türk Sanayiciler ve İş Adamları Derneği (TÜSİAD)'dir.

TÜSİAD 2 Nisan 1971 tarihli kurucular protokolünde misyonunu şu şekilde ifade etmiştir: *"Anayasamızın öngördüğü karma ekonomi prensiplerine ve Atatürk ilkelerine uygun olarak, sanayi ve hizmet alanlarında çalışan meslek ve işadamlarının bilgi, tecrübe ve faaliyetlerini ahenkleştirerek değerlendirmek suretiyle, Türkiye'nin demokratik ve planlı yollarla kalkınmasına ve Batı uygarlık seviyesine çıkarılmasına yardımcı olmak amacıyla kurulan Türk Sanayicileri ve İşadamları Birliği'nin devamlılığını sağlamak ve görevlerini yürütmek üzere lüzumlu mali yardımları, mutabık kalınacak esaslar dahilinde, müştereken yapacağımızı taahhüt ederiz."* (TÜSİAD, 2021).

Misyonunda da belirtildiği gibi TÜSİAD sadece bir meslek örgütü olmaktan öte; ülkenin kalkınması ve Batı uygarlık seviyesine çıkarılmasına yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Bu sebeple birçok çalışma yapmış, raporlar yayınlamış, görüşler bildirmiştir. Ayrıca toplumsal yapıda kendini hissettiren, toplumsal gruplar tarafından dikkate alınan görünürlüğü yüksek bir örgüt (Toprakçı, 2017) haline gelmiştir. TÜSİAD ülkenin ekonomik olarak kalkınmasını, toplumun bütün olarak gelişmesinden bağımsız düşünülmemeyeceğinden hareketle kendisine, bir alanı eğitim olmak üzere otuz dokuz farklı çalışma alanı belirlemiştir. TÜSİAD'ın eğitim faaliyetleri ile ilgilenen Eğitim Çalışma Grubu, okul öncesinden yükseköğretime, her kademedede eğitimin niteliğinin artırılması, öğretmen eğitimi, STEM (Fen, Teknoloji, Mühendislik, Matematik) eğitimi, mesleki eğitim ve hayat boyu öğrenme dâhil olmak üzere eğitimin çeşitli boyutları üzerinde çalışmalar yapmaktadır. Eğitim Çalışma Grubu'nun altında, adhoc yapıda Mesleki ve Teknik Eğitim Alt Çalışma Grubu yer almaktadır (TÜSİAD, 2022). Kurulduğu günden bu yana eğitim konusunda çok sayıda rapor, etkinlik, görüş, basın bülteni yayınlamıştır. Öte yandan eğitim dışı konularında hazırlanmış raporlarda da eğitime yer verdiği hususlar mevcuttur.

Alanyazın taraması yapıldığında sivil toplum ve eğitim ilişkisini inceleyen bazı çalışmaların bulunduğu görülmektedir. Bu çalışmaların bazılarında (Çakır, 2019; Kahraman ve Karip, 2019; Genç, 2020) sivil toplum örgütlerinin eğitim politikalarının belirlenmesindeki rolünün incelendiği, bazılarında (Yaltı, 2003; Eraslan ve Bertlek, 2011; Kılıç, 2012; Karataş, 2013; Güvendi, 2017; Kaya ve Yılmaz, 2017; Uyanık, 2021) eğitim alanında çalışan sivil toplum örgütlerinin sorun alanlarının incelendiği ve bazısında da (Toprakçı ve Arslan, 2016; Toprakçı ve Kadi, 2014) sendikalar ve Milli Eğitim Bakanlığı haricindeki diğer bakanlıkların eğitim faaliyetlerinin nasıl yönetilip denetlendiği konularının ele alındığı görülmektedir. Ayrıca sivil toplum örgütleri ile eğitim arasındaki ilişkinin TÜSİAD özelinde incelendiği çalışmalar da bulunmaktadır. Bu çalışmalarda TÜSİAD'ın eğitim konulu raporlarının ve temel eğitim politikalarına yaklaşımının konu alındığı görülmektedir (Özkale, 2006; Emini, 2013; İnal, 2013; Denli, 2018; Yabansu ve ark., 2020). Yapılan çalışmalar incelendiğinde daha çok TÜSİAD'ın doğrudan eğitim konulu çalışmalarının araştırma konusu yapıldığı ancak eğitim konusu özelinde dolaylı raporları inceleyen bir çalışmanın bulunmadığı görülmüştür. Bu çalışma ile bu konudaki boşluğun doldurulması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda, araştırmanın amacı 1971-2021 yılları arasında TÜSİAD'ın eğitim harici konularda yayınlamış olduğu raporların analizi ile eğitime yer verilen hususları tespit etmek, elde edilen sonuçlara bağlı olarak alan yazın çerçevesinde tartışarak araştırmacı ve/veya uygulayıcılara yönelik önerilerde bulunmaktır.

YÖNTEM

1. Araştırma modeli

Araştırma nitel araştırma temelinde doküman analizi yöntemiyle yürütülmüştür. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Karasar, 2005). Doküman analizi ise basılı ve elektronik

(bilgisayar tabanlı ve internet erişimli) materyallerin incelenmesi ve değerlendirilmesi sürecinde gerçekleşen bir dizi işlemdir (Bowen, 2009). Doküman incelemesi, bir araştırma problemi hakkında belirli zaman dilimi içerisinde var olan dokümanlar ya da ilgili konuda birden fazla kaynak tarafından ve değişik aralıklarla üretilmiş dokümanların geniş bir zaman dilimine dayalı analizini olanaklı kılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Doküman analizi, bu araştırmanın amacın uygun bir veri toplama aracıdır. Çünkü, "TÜSİAD'ın eğitim harici konularda yayınlamış olduğu raporlarında eğitime yer verilen hususları tespit etmek için" söz konusu raporların birer doküman olarak incelenmesi gerekmektedir.

2. Çalışma Dokümanı ve Verilerin Toplanması

Çalışmanın dokümanını 1971-2021 yılları arasında TÜSİAD'ın eğitim konusu haricinde yayınlamış olduğu raporlar oluşturmaktadır. Raporlara ulaşabilmek için TÜSİAD sitesi içerisinde yer alan TÜSİAD yayınlarına erişim sağlanmıştır (<https://tusiad.org/tr/yayinlar/raporlar>). TÜSİAD'ın yayınlamış konusu eğitim olmayan; ekonomi, enerji, Avrupa Birliği ilişkileri gibi farklı konularda hazırlanmış 300 raporu vardır. Bu raporlar dikkatle incelenerek içinde eğitimle ilgili hususlara yer verilen 31 rapor tespit edilmiş ve veriler bu rapordan elde edilmiştir (Bak: Ek- İncelenen Rapor Adları).

3. Verilerin Analizi

Dokümanlardan araştırmanın amacına uygun olarak toplanan veriler betimsel ve içerik analiz teknikleri ile çözümlenmiştir. Betimsel analizde birbiriyle ilişkili veriler nicel özellikleri bağlamı anlamlandırılır. Araştırmada örgün ve yaygın eğitim kapsamında değerlendirilen kodların sayılarının verilmesi ve örneğin örgün eğitime dair niteliklerin fazla olduğunun tespiti betimsel analize bir örnek olarak verilebilir. İçerik analizinde, birbirine benzeyen veriler belirli kavramlar ve temalar etrafında bir araya getirilir ve anlaşılır bir biçimde kod, kategori ve temalar olarak yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Araştırmada içerik analizinin nasıl yapıldığına dair bir örnek Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. TÜSİAD raporlarına ait içerik analizi örneği

Tema	Kategorinin Temalaşması	Kategori	Kodun Kategorileşmesi	Kod	Raporlardan Tespitler
Örgün Eğitime İlişkin Hususlar	<i>Temanın Biçimlenişi:</i> Eğitim düzeyleri "Örgün Eğitim" kavramsalı içindedir.	Eğitim Düzeyi	<i>Kodun Biçimlenişi:</i> Okul öncesi eğitim, eğitim sisteminin ilk basamağı/ düzeyidir.	Okul Öncesi Eğitim	<i>Tespit:</i> Kreşlerin Yaygınlaştırılması Projesi (2015-2016) TÜSİAD, kadınların iş ve aile sorumluluklarını dengelemelerine destek olacak kurumsal mekanizmaların yurt çapında yaygınlaşmasına büyük önem atfetmektedir. Kadınların ekonomiye daha fazla katılması için kreş ve bakım evlerinin yaygınlaştırılması ile okul öncesi eğitimin zorunlu olmasını, ülkemiz için önemli gereklilikler olarak görmektedir. (Ek- R31) <i>Kodun biçimlenişi:</i> Toplumsal kalkınmanın bir bütün olarak gerçekleşmesi için kadınların işgücüne katılmasına önem veren TÜSİAD; okul öncesi eğitimin gerekliliği ve zorunlu olmasına dair önerilerini sunmuştur.

4. Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmada geçerliği sağlamak üzere verilerin ilgili raporlardan alınmasına özen gösterilmiş ve alınan bir verinin eğitim ile ilgili hangi kavramlara dahil edilebileceği ile ilgili uzman görüşüne (Creswell, 2003; Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2021) başvurulmuştur. İnanırcılık ve teyit için biri uzman akademisyen olmak üzere bu araştırmanın iki yürütücüsü sık sık bir araya gelerek görüşmeler gerçekleştirmiş; kod, kategori ve temalar bu görüşmeler sonucunda şekillendirilmiştir. Bu yolla farklı kodları biçimleyen ifadeler, farklı kategorilere dahil edilen kodlar ve farklı temalara atanabilecek kategorilerde yaşanan çelişkiler aşılmıştır. Örneğin "hizmetiçi eğitim" kodu, hem örgün eğitim kapsamında öğretmenler kategorisine dahil edilebilirken hem de diğer iş alanlarındaki personelin

eğitimi ile ilişkilendirilebilmektedir. Bu kodun hangi kategori ve /veya temaya dahil edilmesi gerektiği konusunda yaşanan tereddüt; uzmanın, hizmetiçi eğitimin tüm çalışanları ilgilendiren bir kavram olması sebebiyle yaygın eğitime dahil edilmesi gerektiği yönündeki görüşü ile aşılmıştır. Araştırmada özellikle belgelerin güvenilirliğinin sağlanması için TÜSİAD'ın kendi resmi internet sitesinden yararlanılmıştır. Öte yandan sitesinde var olmasının haricinde konu ile ilgili yapılacak olan araştırmalarda kullanılmak üzere araştırmanın ham verileri (raporlar ve inceleme delilleri) saklanarak dış güvenilirliğin artırılması amaçlanmıştır.

BULGULAR

TÜSİAD'ın eğitim harici konularda yayınlamış olduğu raporlarda eğitime dair içerik incelenmiş ve ifadelerden kodlara, kodlardan kategorilere ve kategorilerden de "örgün eğitim ve yaygın eğitim" şeklinde iki temaya ulaşılmıştır. Bulgular bu iki tema başlığında aşağıda sunulmuştur.

1. Örgün Eğitime İlişkin Hususlar

TÜSİAD'ın eğitim harici konularda yayınlamış olan raporları incelendiğinde; konusu eğitim olmasa dahi; örgün eğitime dair birçok tespit ve öneride bulunduğu görülmektedir. İş hayatında başarının sağlanabilmesinin okullardaki eğitimle sıkı bir şekilde ilişkilendiren örgütün raporlarında yer verdiği hususlar; eğitim düzeyi, mesleki eğitim, öğretmen, öğretim programları olmak üzere dört ayrı kategoride farklı kodlar altında işlenmiştir.

Tablo 2. Örgün eğitime ilişkin hususlar teması altında bulunan kategori ve kodlar

Tema	Kategori	Kodlar	N	Toplam
Örgün eğitim ilişkili hususlar	Öğretim programları	Müfredat sistemi	24	48
		Metodoloji	10	
		Bilgi teknolojileri ve dijitalleşme	14	
	Eğitim Düzeyi	Okul öncesi	14	36
		İlköğretim	14	
		Ortaöğretim	8	
	Öğretmen	Öğretmen sayısındaki yetersizlikler	6	26
		Öğretmenliğin sosyal statüsü	16	
		Öğretmenlerin gelir problemleri	4	
	Mesleki Eğitim	Mesleki ve teknik lise	5	17
		Mesleki eğitim ve sektör işbirliği	12	
		Toplam		127

Raporlarda örgün eğitime ilişkin 127 ifade bulunmuştur. Tablo 2 incelendiğinde bu ifadeler 11 farklı kodla anlamlandırıldığı görülmektedir. İfadelerden 36'sının eğitim düzeyi kategorisine, 17'sinin mesleki eğitim kategorisine, 26'sının öğretmen kategorisine, 48'inin öğretim programları kategorisine ait olduğu görülmektedir. En çok vurgu öğretim programlarından müfredat sistemine, en az vurgu da öğretmen kategorisinden öğretmenlerin gelir problemlerine ilişkindir. Örgün eğitim temasındaki kategorilere ait bulgular ayrıntılı olarak incelenmiş ve aşağıda sunulmuştur:

1.1. Eğitim Düzeyi: Örgün eğitim temasına ilişkin kategorilerden ilki eğitim düzeyi olarak belirlenmiştir. Eğitim düzeyi kategorisi; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kodları ile oluşturulmuştur. Ortaöğretim kodu; mesleki ve teknik liseler dışındaki liseler temel alınarak oluşturulmuştur. Mesleki ve teknik liseler; konu bütünlüğünün korunması amacıyla Mesleki Eğitim kategorisine dahil edilmiştir. Bu kategoride okul öncesi (14), ilköğretim (14) ve ortaöğretime (8) yönelik ifadeler vardır. Okulöncesi koduna ilişkin ifadelerden bazıları aşağıda verilmiştir:

Okulöncesi eğitim için gösterilen iyi niyetli çabalar yoğunlaştırılmalı ve kaynak ayırma işlemi bu konuya öncelik verilmelidir, Türkiye eğitimin bu aşamasında ikibin yılı için hedeflenen yüzde yirmibeşlik okullaşma oranından daha yüksek bir orana erişebilmelidir (Ek- R1)

Kreşlerin Yaygınlaştırılması Projesi (2015-2016) TÜSİAD, kadınların iş ve aile sorumluluklarını dengelemelerine destek olacak kurumsal mekanizmaların yurt çapında yaygınlaşmasına büyük önem atfetmektedir. Kadınların ekonomiye daha fazla katılması için kreş ve bakım evlerinin yaygınlaştırılması ile okul öncesi eğitimin zorunlu olmasını, ülkemiz için önemli gereklilikler olarak görmektedir. (Ek-R31)

İlköğretim kodu ile tespit edilen durumlara aşağıdaki ifadeler örnek gösterilebilir:

İlkokul ve okulöncesi eğitimde öncelikle güçlü bir sosyal dokunun oluşturulması amaçlanmalıdır. Örneğin fiziksel gelişme, ahlak bilincinin ve değerlerin geliştirilmesi gibi üç temel noktadan yararlanılarak ulusal eğitim sistemi geliştirilebilir (Ek - R1)

Okur-yazar nüfus oranı bir ilin insangücü kalitesinin en temel ve genel bir göstergesidir. İlkokullarda okullaşma oranı ileriye yönelik olarak bir ilin insangücü eğitiminin yaygınlığının bir ölçütüdür (Ek- R2).

Ortaöğretim kodu ile ilgili tespit edilen durumlara aşağıdaki ifadeler örnek gösterilebilir:

Tüm illerde eğitim yatırımlarının yükseköğretim yatırımlarına göre öne çıkarıldığını gözliyoruz. Bu sonuç, orta ve lise eğitiminin ve yükseköğrenimin yetiştirdiği insan niteliklerinin ve bu insanlara olan talebin farklı büyüklüğünün doğal bir sonucudur. Yükseköğretim yerine ortaöğretim yatırımlarının öne çekilmesinin arzu edildiğini göstermektedir (Ek- R2).

Çağdaş düşüncelerin, üstün becerilerin kalıcı bir biçimde genç kuşaklara kazandırılması en önemli amaçlardan birisi olmalıdır. Bu nedenle beceri ve değerlerin kazandırılmasında etkin rol oynayan okulöncesi, ilk, orta ve yüksek eğitim sisteminin çağdaş bir yapıya kavuşturulması çabaları yoğunlaştırılmalı ve süreklilik kazanmalıdır (Ek- R1).

1.2. Mesleki Eğitim: Mesleki Eğitim kategorisinde mesleki ve teknik lise ile mesleki eğitim ve sektör iş birliğinin (12) vurgulandığı görülmektedir. Mesleki ve teknik lise ile ilgili bir ifade aşağıdaki gibidir:

Teknik mesleki liselerde okuyan öğrenci sayısının toplam lise öğrencisi sayısına oranı. Bu ölçüt ile ilde okuyan gençlerin ne oranda lise mezuniyeti sonrası üretime yönelik olarak kalifiye işgücünün bir parçası olabilme potansiyelini görüyoruz. Aynı zamanda gelecekteki işgücünün düzeyini belirtmek bakımından da bir göstergedir (Ek- R2).

Mesleki eğitim ve sektör iş birliğine yönelik bir ifade ise şöyledir:

Bir ülkenin rekabet edebilirlik gücünü kazanmasında rol oynayan eğitsel faktörleri şöyle sıralayabiliriz: Etkin bir eğitim sistemi, profesyonel eğitim ve düzenli olarak yapılan bilgi ve beceri kursları. İnsan sermayesinin kalitesini arttırmak için eğitim sistemi, endüstriyel sektörlerin talebinde ortaya çıkabilecek değişmelere cevap verebilecek biçimde yeniden düzenlenmeli ve ekonomik açıdan etkin olması sağlanmalıdır. Bu amaçla eğitim programları endüstriyel sektörün doğasında bulunan yapısal değişikliklere ve işsizliğin önlenmesinde etkinliği sağlayacak biçimde düzenlenmelidir. İyi işleyen bir eğitim sistemi ile endüstrinin yeniden yapılanması ve maliyetlerin düşürülmesi önemli ölçüde gerçekleştirilebilmektedir (Ek - R3).

1.3. Öğretmen: Öğretmen kategorisi ise öğretmen sayısındaki yetersizlik, öğretmenin niteliği ve sosyal statüsü ile öğretmenin geliri kodları ile biçimlenmiştir. Bu kategoride en fazla öğretmenliğin sosyal statüsünün (16) vurgulandığı görülmektedir. Söz konusu kodlara ait ifadeler aşağıda belirtildiği gibidir:

Öğretmenlerin sosyal statüsüne dair koduna dair tespitlerden bazıları aşağıdaki gibidir:

Eğitmenlerin sosyo-ekonomik konumları alınacak ivedi önlemlerle iyileştirilmelidir. Çalışma koşulları üstün yeteneklere sahip kişilerin eğitmenliğe yönelmelerini ve bu meslekte kalmalarını sağlayıcı niteliğe kavuşturulmalıdır. Ücretlendirme sisteminin gözden geçirilerek yeniden düzenlenmesi, meslekte kariyer yapma olanağının sağlanması, uluslararası düzeyde eğitmen

grupları ve kuruluşlarıyla etkileşimin geliştirilmesi, mesleki eğitim programlarına kolay erişim olanağının yaratılması alınacak önlemler arasında yer almalıdır (Ek-R1).

Eğitmenlerin sosyal konularının iyileştirilmesine ve toplumda yaşam boyu eğitim kavramının yerleştirilmesine özel önem verilmelidir (Ek-R1).

Öğretmenlerin gelir problemlerine dair tespitlerden bazıları aşağıdaki gibidir:

Eğitimcilerin gelir düzeyinin diğer meslekler ile karşılaştırılarak yeniden değerlendirilmesi. Önemli kültür ve yüksek kamu görevlerine eğitimcileri atama yollarının aranması. (Ek- R1).

Öğretmen sayısındaki yetersizlik koduna dair tespitlerden bazıları aşağıdaki gibidir:

Öğretmen sayısındaki yetersizlikler eğitimin kalitesini ciddi boyutlarda tehlikeye sokmaktadır (Ek- R1).

Sanayileşmiş piyasa ekonomilerinde, öğretmen başına düşen öğrenci sayısının hızla azalarak oldukça düşük rakamlara vardığı görüyoruz, öğretmen başına düşen öğrenci sayıları alt gelir grubu dışındaki bütün ülkelerde sistematik olarak azalmaktadır. Türkiye ise alt orta gelir grubu içinde ortalarda bir yerde bulunmaktadır. (Ek- R27).

1.4. Öğretim programları: Öğretim programları kategorisi; müfredat, metodoloji, bilgi teknolojisi ve dijitalleşme eğitimleri kodlarıncı biçimlenmiştir. Ayrıca örgün eğitim teması içerisinde yer alan verilerde en çok müfredat sistemine (24) yönelik durum tespiti yapıldığı ve öneri getirildiği görülmektedir. Anılan kodlara ilişkin birkaç ifade aşağıdaki gibidir:

Müfredat koduna dair ifade örneği:

Politika yapıcılar ve kamu tarafında ise özellikle ülke çapında teknolojik altyapının (örneğin telekomünikasyon/bilgi-iletişim alanında) Sanayi 4.0 ihtiyaçları çerçevesinde gelişmesini desteklemek, gerekli yatırım ve teşvik ortamını hazırlamak ve en kritik olarak da uzun vadeli eğitim politikaları ile gerekli nitelikli çalışan ihtiyacının karşılanmasını sağlamak önemli öncelikler olarak ortaya çıkmaktadır (Ek- R15).

Metodoloji koduna dair ifade örnekleri:

Benzer biçimde eğitim, fiziksel gelişim ve kazandırılacak değerler üzerinde yol gösterici bir felsefe ışığında odaklaşmalıdır (Ek- R1).

Ezberci olmayan, araştırmaya yönelen, öğrenciyi eğitimin nesnesi değil öznesi gören bir eğitim sistemi, gerekli bilgilerle donatılmış, kaliteli ders kitapları, Aile-öğretmen-öğrenci diyalogu, sınıf kitaplıkları ve okuma odaları, uzman bir kütüphanecinin yönettiği okul kütüphanesi, haftanın, ayın kitabının seçimi için yarışmalar, duvar gazeteleri ve yayın etkinlikler (Ek- R1).

Bilgi teknolojisi ve dijitalleşme kodlarına dair ifade örnekleri:

TÜSİAD İstihdam ve Sosyal Çalışma Grubu tarafından genç işsizlere dijital beceriler kazandırılarak istihdama geçişlerinin sağlanması amacıyla bir proje fikri geliştirildi. Proje fikrinin Cumhurbaşkanlığı'na sunulmasının ardından Cumhurbaşkanlığı'nca bu yönde başlatılan kapsamlı çalışmalara TÜSİAD da katkı sağladı. (Ek- R19).

Eğitim standartlarının ülke çapında en üst düzeylere çıkarılabilmesi için eğitim faaliyetlerinde ileri teknolojilerin ağırlıklı bir biçimde kullanılması gereklidir. (Ek - R1).

2. Yaygın eğitime ilişkin hususlar

TÜSİAD bir meslek örgüt olmasından olsa gerek eğitim dışı raporlarında eğitim ile ilgili iş hayatının nitelikli hale gelmesi ile ilişkilendirilebilecek personel eğitime dönük içeriğe rastlanmış ve yaygın eğitim teması biçimlenmiştir. Tablo 3 incelendiğinde 56 ifadenin 9 farklı kodla açıklandığı görülmektedir. Bu tema kapsamında personel eğitimi (50) ve halk eğitimi (6) olmak üzere iki kategoriye yer verilmiştir. En çok vurgu dijital dönüşüm eğitimlerine (17) en az vurgu ise meslek

kursları (2), yöresel eğitim programları (2) ve trafik eğitimine (2) yöneliktir. Yaygın eğitim temasına ait bulgular ayrıntılı olarak aşağıda sunulmuştur:

Tablo 3. Yaygın eğitime ilişkin hususlar teması altında bulunan kategori ve kodlar

Tema	Kategori	Kodlar	N	Toplam
Yaygın Eğitime İlişkin Hususlar	Personel Eğitimi	Dijital dönüşüm eğitimleri	17	50
		Hizmetçi eğitim	13	
		İnovasyon ve girişimcilik eğitimleri	9	
		Sertifikasyon çalışması yapılması	5	
		Yabancı dil eğitimine önem verilmesi	3	
		Personelin hayatını kolaylaştırıcı eğitimler	3	
	Halk Eğitimi	Meslek kursları	2	6
		Yöresel eğitim programları	2	
		Trafik eğitimi	2	
	Toplam			

2.1. Personel eğitimi: Tablo 3’de de görülebileceği üzere, personel eğitimi kategorisinde; dijital dönüşüm eğitimleri, hizmet içi eğitim, inovasyon ve girişimcilik eğitimleri, sertifikasyon çalışması yapılması, yabancı dil eğitimine önem verilmesi ve personelin hayatını kolaylaştırıcı eğitimler kodları vardır. Söz konusu kodlara ilişkin alıntı örneklerine sıklık sırasıyla aşağıda verilmiştir:

Dijital dönüşüm eğitimleri ile ilgili iki ifade örneği şöyledir:

Her yerde “Ben bu eğitime katıldım” diye sertifikasının kâğıt görünümünü gönderebildiği gibi, “Bakın benim blok zincire yazılmış bir imzalı bir sertifikam vardır” diyebilir (Ek- R20).

Dijital Okuryazarlığın Artırılması: Uzun dönemde dijitalleşmenin KOBİ’ler nezdinde özümsemesi için bir yandan dijital okuryazarlıklarının artırılması, öte yandan e-tedarik, elektronik stok yönetimi ve bulut sistemlerinin kullanılması konularında kendilerine eğitimler sunulması faydalı olacaktır (Ek- R16).

Hizmet içi eğitim ile ilgili iki ifade örneği şöyledir:

Şirket içi eğitimler ile çalışanların bilinç düzeyinin artırılması, dijital kültürün şirket için performans değerlendirmelerine eklenmesi (Ek- R11).

Üst düzey yönetim için masa başı kriz egzersizleri ve/veya farkındalık eğitimi düzenleme (Ek- R13).

İnovasyon ve girişimcilik ile ilgili iki ifade örneği şöyledir:

Firmaların ürün ve hizmetlerini İnternet üzerinden sunmasını sağlamak amacıyla eğitim ve altyapı desteği sağlanması ve İnternette firmalara yönelik Pazar yerlerinin oluşumu teşvik edilmesi, stratejiler ve 2018 hedefleri arasında yer almaktadır (Ek- R8).

Bu projelerde görev alacak kişilerin proje kapsamında uygulanacak inovasyon yönetim süreçleri konusunda bilgilendirilmesi; ekiplere girişimcilik kapsamında ihtiyaç duyacakları eğitimlerin verilmesi (Ek- R9).

Sertifikasyon çalışması yapılması ile ilgili ifade örneği şöyledir:

Kurumlar personel eğitimi ile sertifikasyon çalışmalarında bulunmalı, araştırma ve teknoloji faaliyetlerinde yatırım yapmaya devam etmelidir. Lojistik eğitim ve meslek standartları oluşturularak çalışan bireylerin mesleğini icra edebilmesi için gerekli bilgi, beceri ve davranış yetkinliklerini kazanmasını sağlamalı, müşteri memnuniyetine, hizmet kalitesine odaklanılmalıdır (Ek- R6).

Yabancı dil eğitimine önem verilmesi ile ilgili ifade örneği şöyledir:

Çince dil eğitiminin yaygınlaştırılması ve Çince bilen kişilerin turizm sektörüne kazandırılması büyük önem taşımaktadır (Ek- R10).

Personel hayatını kolaylaştırıcı eğitimler ile ilgili ifade örneği şöyledir:

Çalışanların ev ve bakım yükü ile birlikte iş yükünü sürdürebilmelerine destek olacak, kolaylaştıracak kaynaklar, eğitimler, uygulamalar yaygınlaştırılmalı ve ayrıca bu türden önlemlerin mevcut eşitsizlikleri pek çok alanda azaltıcı ve müspet yönde dönüştürücü bir etkisi olacağı hesaba katılmalıdır (Ek- R4).

2.2. Halk eğitimi: Halk eğitimi kategorisinde ise yöresel eğitim programları, meslek edindirme kursları ve trafik eğitimi kodları yer almaktadır. Bu kategorideki altı ifade üç koda eşit olarak dağılmıştır.

Meslek kursları ile ilgili ifade örneği şöyledir:

İşgücü piyasasındaki vasıf uyumu sorununu dikkate alarak, gençlerin meslek ve kariyer seçiminde farkındalık yaratmak amacıyla 2013 yılında hayata geçirilen "Ne Okusam? Ne Olsam?" adlı projede yer alan 52 meslek videosunun Sanayi 4.0 ve STEM meslekleri ile genişletilmesi çalışmaları başlatıldı. Turkish WIN, PwC, KAGİDER ve GelecekDahaNet işbirliğiyle süren proje kapsamında, çeşitli sektörlerden yönetici, girişimci ve çalışanların kişisel hikâyelerini anlattığı mevcut videoların kendi web sitesi haricinde çeşitli dijital mecralarda yaygınlaştırma çalışmaları sürdürüldü (Ek – R16).

Trafik eğitimine ile ilgili ifade örneği şöyledir:

Sürücü, yaya ve yolcu olarak yoldan yararlananların kısaca trafikte esas unsur olan insanın eğitimine' ağırlık verilmesi gerekmektedir. Eğitimin kalıcı olabilmesi için bilinçli şekilde ve sürekli olarak yapılması zorunludur. Bu arada eğitim sırasında TV, Radyo ve basından mümkün olduğunca yararlanılarak toplumda bir "trafik şuuru", "trafik ahlâkı" yaratılmaya çalışılmalıdır, Eğitim kişiye trafikle ilgili bir takım değişmez alışkanlıklar vermelidir. Bu konuda küçük çocukların eğitimine özel önem verilmelidir (Ek- R26).

Yöresel eğitimlere ilişkin tespitlerden örnekler aşağıdaki gibidir:

Çiftçi, çocuk ve genç eğitimi ve dinamik bilgilendirme (Ek- R5).

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırma ile elde edilen sonuçlar, tekrardan kaçınmak üzere, her bir sonucun ilgili alanyazın çerçevesinde tartışılması ve hemen sonrasında da araştırmacı ve/veya uygulayıcılara yönelik önerilerine yer verilmesi suretiyle aşağıda sunulmuştur:

TÜSİAD'ın eğitim harici raporlarında en çok okulöncesi eğitim ve ilköğretimin önemi vurgulanmaktadır. Okul öncesi eğitimin zorunlu hale getirilmesi ve zaman içerisinde daha erken yaşlara çekilmesi, eğitim reformları içerisinde en kalıcı sonucu verecek bir girişim ([Şirin ve Vatanartıran, 2014](#)) olarak görülebilir. TÜSİAD'ın eğitim ile ilgili raporlarında da okul öncesi eğitimin önemi vurgulanmakta ve okul öncesi eğitim kadınların istihdamı ile ilişkilendirilerek; çocuğun bakımını ve eğitimini sağlayacak yapıların oluşturulmasının, kadınların iş hayatına katmayı kolaylaştırabileceği ifade edilmektedir. Okul öncesi çocukların duyuşsal ve bilişsel gelişimlerinin başında olması ([Arslanargun ve Tapan, 2016](#)), sosyal ve duygusal yetkinlikler kazanması ve insan sermayesine yapılan yatırımların getirisinin en yüksek olduğu dönemin okul öncesi eğitim dönemi ([Bekman ve Gürlesel, 2005](#)) olması okul öncesi eğitime verilmesi gereken önemin ([Erkman vd, 2019](#)) altını çizmektedir. TÜSİAD'ın ilköğretimin önemine ilişkin vurgusunun altında da, ilköğretimin; sonraki eğitim sürecinin (ortaöğretim) temeli olması ve üst öğrenime devam etmeyen öğrencilerin bir mesleği edinmek ile ilgili asgari gerekli ön yeterlilikleri edinmeye katkı sağlaması dayanağı vardır. Bu temelde ilköğretimdeki öğrencilerin yetenekleri doğrultusunda üst öğrenime veya bir mesleğin ön hazırlığı

kapsamında iş hayatının koşullarına göre yetiştirilmesi gerektiği (Baloğlu, 1990) belirtilmiştir. Saygılı, Cihan ve Yavan'ın (2006) işgücünün ortalama eğitim süresinin 5,3 yıl olması itibariyle ilköğretimin, mesleki başarıya etkisinin önemine dönük tespitleri de bu düşüncüyü destekler niteliktedir. Bu iki sonuç üzerinden araştırmacılara; diğer sivil toplum örgütlerinin okulöncesi ve ilköğretime yönelik yapmış olduğu çalışmaların incelenmesi önerilebilir. Ayrıca uygulayıcılara (MEB) da; okulöncesi ve ilköğretime dönük çalışmalarda (müfredat vb.) sivil toplum örgütleri ile etkin bir işbirliği yapılması önerilebilir.

Araştırmanın bir diğer sonucu olarak TÜSİAD'ın eğitim harici raporlarında en çok mesleki eğitimin önemi ve sektör ile işbirliğinin önemi vurgulanmaktadır. Sektörün ihtiyaç duyduğu işgücünün yetiştirilmesi için eğitim politikalarının eğitim sisteminin ilgi ve yeteneğe göre yönlendirici eğitim sisteminin kurulması; doğrudan hayata ve iş alanlarına veya hem mesleğe hem de yükseköğretime hazırlayan mesleki ve teknik liseleri politikalarına (Baloğlu, 1990) önem verilmesinin altı çizilmektedir. Bu tespit, Gencer, Kesbiç ve Arık (2021)'in yeni kalkınma anlayışı için gençlerin 21. yüzyıl becerilerine sahip olmaları gerekliliği; öğrencilere piyasaca talep edilen becerilerin kazandırılması için meslek liseleri-sanayi, üniversite-sanayi iş birliklerinden faydalanmaları gerektiği görüşü ile örtüşmektedir. Ayrıca teknolojiye ilişkin değişimleri kapsayan mesleki ve teknik lisesi müfredatı ve sektör ile işbirliği uygulamalarının yerinde (bizzat sanayide) gerçekleştirilmesi (Akgündüz ve Mesutoğlu, 2020) de gerekmektedir. Bu sonuç üzerinden; araştırmacılara, sektör ile mesleki eğitim iş birliğinin sağlanabilmesi için TÜSİAD'ın önerdiği yeniliklerin, yurtdışındaki olası benzeri uygulamaları ile ilgili araştırmalar yapmaları önerilebilir. Uygulayıcılara yönelik olarak da, mesleki eğitim ve sektör iş birliğinin daha etkin sürdürülebilmesi için olumlu örneklerin kamuoyu ile paylaşarak, iş birliğinin özendirilmesi önerilebilir.

TÜSİAD öğretmenlerin sayısındaki yetersizlik, öğretmenin gelir problemleri ve öğretmenlerin sosyal statüsü arasında en çok öğretmenlerin sosyal statüsüne ilişkin tespit ve öneriler bu araştırmanın diğer sonuçlarından biridir. Öğretmenlik mesleğinin saygınlığının düşüklüğünü belirten çalışmalar da (Bozbayındır, 2019; Göker ve Gündüz, 2017; Toprakçı, 2009; Ulutaş, 2017; Ünsal, 2018; Yurdakul ve diğerleri, 2016) bu tespit ve önerileri destekler niteliktedir. Öte yandan Kavak (2010) bu sorunun aşılması için en iyi öğretmen adaylarının mesleğe çekilmesi, meslek öncesinde iyi yetiştirilmesi, meslekte kalmalarının sağlanması için çalışılması gibi önerilerde bulunmaktadır. Şirin ve Vatanartiran (2014) da başarılı gençlerin öğretmenliğe yönelmesini sağlama amacı ile farklı ülkelerde izlenen politikalar bakımından bilgi vermektedir. Buna göre, bazı Uzakdoğu ve Avrupa ülkelerinde en üst kıdemdeki öğretmenlerin maaşının yeni başlayan öğretmenlere kıyasla yaklaşık beş katı olduğu, izlenen maaş politikasının öğretmenlik mesleğinin daha çekici hale getirildiğini göstermektedir. Bu sonuç üzerinden; araştırmacılara, öğretmenlerin sosyal statülerinin eğitim/öğretim ortamının paydaşları tarafından nasıl algılandığına ve bu algının öğretmen performansı üzerindeki etkisini tespiti yönelik çalışmalar yapmaları önerilebilir. Öte yandan uygulayıcılara da (MEB) öğretmenlerin sosyokültürel ve ekonomik düzeylerinin yükseltilmesine dönük çabaların (maaş artırmak vb. gibi) önerilebilir.

Araştırmanın bir başka sonucu TÜSİAD öğretim programları kapsamında müfredata verdiği önemdir. Bu kapsamda, eğitim müfredatının modern sistemlere göre geliştirilmesi, ayrıca gerekli dijital dönüşümlerin sağlanarak eğitimde ve iş hayatında bilgi çağının gerekliliklerinin yerine getirilmesi gerektiği belirtilmektedir. Bu sonuca dönük tespitlerden biri, Baloğlu (1990) tarafından müfredatın problem çözme yetenek ve davranışlarını geliştiren, bilimsel düşünme alışkanlığını kazandıran nitelikte olması, ortaöğretim ve yükseköğretim arasındaki derslerin ilişkilendirilmesi gerekliliği şeklinde ifade edilmektedir. Öte yandan öğrencilere 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılmasına yönelik müfredat hazırlanması, yenilikçi eğitim yöntemlerinden yararlanılması, dijital olanakların iyileştirilmesi (TÜSİAD, 2021), dijitalleşme sürecine uygun bilgi ve iletişim teknolojilerine dönük bilgi ve üst düzey becerilerin kazandırılması ve girişimcilik anlayış ve becerisine sahip gençler

yetiştirilmesi (Akgündüz ve Mesutoğlu,2020) söz konusu sonuca dönük tespitler olarak değerlendirilebilir. Araştırmanın bu sonucuna göre; araştırmacılara, geleceğin hızla değişen şartları içerisinde hangi yenilikçi ve özgün alanlarda müfredat değişiklik ya da reformlarına ihtiyaç duyulabileceğini araştırmaları önerilebilir. Uygulayıcılara yönelik olarak ise en azından bugün itibariyle Sanayi 4.0, Kripto Para ve Metaverse gibi toplum hayatına doğrudan ve hızlı bir şekilde giren alanların kapsanabilmesi için müfredatta değişime gitmeleri önerilebilir.

Araştırmanın sonuçlarından biri olarak TÜSİAD'ın eğitim dışı raporlarında yaygın eğitimin önemi kapsamında dijital dönüşüm eğitimleri ve hizmet içi eğitimin gerekliliği ön plana çıkmıştır. Dijital okuryazarlığı artırarak (Eshet-Alkalai, 2004; Eshet-Alkalai & Amichai-Hamburger, 2004; Ng, 2012; Puhakainen, 2006; Sönmez & Gül, 2014) dijitalleşmeye uyum sağlayabilen bir iş dünyasının varlığına eğitsel bir katkı sağlanabilir. Öte yandan Türkiye'nin rekabetçiliğini ve büyüme potansiyelini belirleyecek olanın bilim, teknoloji ve inovasyon kapasitesinin geliştirilmesi ve teknolojik dönüşümün lokomotifleri olan dijitalleşme sürecine adaptasyonu da (TÜSİAD, 2021) önemli bir katkı gibi gözükmektedir. Araştırmanın bu sonucuna göre; araştırmacılara, dijital dönüşümün uygulama pratiklerini biçimleyen araştırmalar yapmaları önerilebilir. Uygulayıcılara ise; yaygın eğitim kapsamında nasıl bir zamanlar alfabe okuma yazma seferberliği düzenleniyorsa şimdi de dijital okuma yazma seferberliği düzenlemeleri önerilebilir.

TÜSİAD'ın yaygın eğitim teması kapsamında vurguladığı hizmet içi eğitim bu araştırmanın diğer sonuçlarından biridir. Kalkınmanın gerçekleşmesi için insan kaynaklarının iyi değerlendirilmesi gerekmektedir. Çağı yakalamak için teknoloji ithalatının yanında, bu teknolojiyi kullanacak insan kaynaklarının da yetiştirilmiş olması gerekmektedir (Şimşek, 1999). Çalışanların gerekli eğitimleri almaları, değişen teknolojiye, yeniliklere uyum sağlayabilmeleri açısından önem arz etmektedir. Zaman içerisinde otomasyon ve yapay zekâ uygulamalarının yol açabileceği istihdam kayıplarının göz önünde bulundurularak işgücünün becerilerini çağa adapte edecek eğitimlere önem verilmelidir (TÜSİAD, 2021). Bu sonuç üzerinden; uygulayıcılara (işverenler), işgücünün hizmet içi eğitimlere katılımının artırılması amacıyla personele birtakım teşviklerin sağlanması önerilebilir. Ayrıca hizmet içi eğitimlerin alanında uzman kişilerce yürütülmesinin, alınan eğitimin pratiğe dökülebileceği fırsatlar sağlanmasının faydalı sonuçlar getireceği düşünülebilir. Hizmet içi eğitimin iş hayatına yönelik etkilerinin tespiti amacıyla, özel veya kamu kurumlarındaki personel eğitimi hususunda üniversiteler ile ilgili alanlarda yapılan işbirliklerinin en çok hangi meslek dallarında yoğunlaştığı ve bunun işgücünün etkinliğine olan katkısının araştırılması ilgili araştırmacılara birer çalışma konusu olarak önerilebilir.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Akgündüz, D., & Mesutoğlu, C. (2020). *Mesleki ve teknik liselerde sanayi 4.0 için stem eğitimi. Proje ve bulgular.* İstanbul: Tüsiad.
- Arslanargun, E., & Tapan, F. (2016). Okul öncesi eğitim ve çocuklar üzerindeki etkileri . *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2) , 219-238.
- Aydın, M. (2014). *Eğitim yönetimi.* Ankara: Gazi .
- Baloğlu, Z. (1990). *Türkiye'de eğitim: Sorunlar ve değişime yapısal uyum önerileri.* İstanbul: Tüsiad.
- Bekman, S., & Gürlesel, F.C. (2005). *Doğru başlangıç:Türkiye'de okul öncesi eğitim.* İstanbul: Tüsiad.
- Bowen, G. A. (2009) Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40.
- Bozbayındır, F. (2019). Öğretmenlik mesleğinin statüsünü etkileyen unsurların öğretmen görüşleri temelinde incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(72), 2076-2104.

- Cemaloğlu, N. (2021). Birey, örgüt ve yönetim. S. Özdemir, & N. Cemaloğlu (Ed), *Örgütsel davranış ve yönetimi* (s. 1-32). Ankara: Pegem Akademi.
- Creswell, J.W. (2003). *Research design: qualitative, quantitative and mixed methods approaches*. Sage Publications.
- Çakır, C. (2019). Sosyal sermaye olarak eğitim ve sivil toplum kuruluşları: 1980 sonrası Türkiye’de sivil toplum kuruluşlarının milli eğitim politikalarına etkileri. *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 1-17.
- Denli, M. (2018). Sivil toplum kavramı bağlamında Türkiye’de sivil toplum kuruluşları: Tüsiad örneği [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi.
- Dewey, J. (2019). *Okul ve toplum*. Ankara: Pegem Akademi.
- Doğan, İ. (2015). *Sivil toplum anlayışı ve siyasal sistemler*. Ankara: Astana.
- Emini, F.T.(2013). Sivil toplum kuruluşlarının politika belirleme sürecindeki rolü: Tüsiad örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 36, 43-57.
- Eraslan, L., & Bertlek, B.S. (2011). Türkiye’de eğitim derneklerinin sorun alanlarının değerlendirilmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(3), 1161-1181.
- Erkman, F., Göl - Güven, M., Ertenü, B., Bilgin, G.G., Kabakçı, N., Pınar, M., Mardin, N., & Kırmacı, M. (2019). *Sosyal ve duygusal öğrenme becerileri: Yeni sanayi devriminin eşliğinde iş ve yaşam yetkinliklerinin anahtarı*. İstanbul: TÜSIAD.
- Erlandson, D. A., Harris, E. L., Skipper, B. L. & Allen, S. T. (1993). *Doing naturalistic inquiry: a guide to methods*. Sage: Beverly Hills, CA. Aktaran Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021) Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. (12. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Eshet-Alkalai, Y. (2004). Digital literacy: a conceptual framework for survival in the digital era. *Journal of Multimedia and Hypermedia*, 13(1), 93-106
- Eshet-Alkalai, Y. & Amichai-Hamburger, Y. (2004). Experiments in digital literacy. *CyberPsychology & Behavior*, 7(4), 421-429. <https://doi.org/10.1089/1094931041774613>
- Gencer, E.G., Kesbiç, K., & Arık, B.M. (2021). *Covid-19 etkisinde Türkiye’de eğitim*. İstanbul: Tüsiad.
- Genç, S. (2020). Sivil toplum kuruluşları ve eğitim. *Uluslararası Sosyal Bilimlerde Yenilikçi Yaklaşımlar Dergisi*, 4 (4), 127-141. <https://doi.org/10.29329/ijiasos.2020.319.4>
- Göker, S. D. ve Gündüz, Y. (2017). Dünya ölçeğinde öğretmenlerin saygınlık statüsü ve özlük hakları. *Milli Eğitim Dergisi*, 46(213), 177-196.
- Güvendi, M.F. (2017). *Eğitim alanında faaliyet gösteren yerel sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarının ve sorunlarının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- İnal, K. (2013). Türkiye’de büyük burjuvazi ve eğitim: Türk Sanayici ve İşadamları Derneği’nin eğitim raporlarının eleştirel analizi. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 11(42), 27-64.
- TÜSIAD (2021). *Yeni bir anlayışla geleceği inşa: insan, bilim, kurumlar*. İstanbul: Tüsiad.
- Kahraman, H., & Karip, E. (2019). Türkiye’de sivil toplum kuruluşlarının eğitim politikalarına etkileri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 709- 722. <https://doi.org/10.17679/inuefd.575850>
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Karataş, İ.H. (2013). Türk eğitim sisteminde sivil toplum kuruluşlarının konumları ve işlevlerine yönelik stk yöneticilerinin görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(45), 63-87.
- Kavak, Y. (2010). *2050’ye doğru nüfusbilim ve yönetim: Eğitim sistemine bakış*. İstanbul: Tüsiad.
- Kaya, Ç., & Yılmaz, T. (2017). Türkiye’de eğitimin finansmanında kamu dışı kaynakların yeri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(49), 378-388.
- Kılıç, N.P. (2012). *Türkiye’de eğitim alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının halkla ilişkiler uygulamaları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Kırmacı, M. (2019). *Sosyal ve duygusal öğrenme becerileri*. İstanbul: Tüsiad.
- MYK. (2022) <https://www.myk.gov.tr/index.php/tr/uluslararasi-projeler/458-avrupa-eitim-vakfi> adresinden alındı.
- Ng, W. (2012). Can we teach digital natives digital literacy? *Computers & Education*, 59, 1065-1078. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2012.04>.

- Önal, G. (2020). Sivil toplum ve eğitim ilişkisi: Demokrasi okulu? Y. Kabapınar (Ed), *Demokrasinin Beşinci Gücü Olarak Eğitim Temelli Sivil Toplum Örgütleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özkale, S. (2006). *Tüsiad'ın Türk eğitim sistemine bakışı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi
- Puhakainen, P. (2006). *A Design theory for information security awareness*. (Unpublished Master's thesis), Acta University of Oulu, Oulu.
- Saygılı, Ş., Cihan, C., & Yavan, Z.A. (2006). *Eğitim ve sürdürülebilir büyüme: Türkiye deneyimi, riskler ve fırsatlar*. İstanbul: Tüsiad.
- Sönmez, E. E. & Gül, H. Ü. (2014, Kasım). *Dijital okuryazarlık ve okul yöneticileri*. XIX. Türkiye'de İnternet Konferansı, İzmir.
- Şimşek, A. (1999). *Türkiyede mesleki ve teknik eğitimin yeniden yapılandırılması*. İstanbul: Tüsiad.
- Şirin, S.R., & Vatanartıran, S. (2014). *PISA 2012 Değerlendirmesi: Türkiye için veriye dayalı eğitim reformu önerileri*. İstanbul: Tüsiad, Töder.
- TDK.(2022). <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı.
- Toprakçı, E. (2017). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem.
- Toprakçı, E. (2009) *Öğretmenlerin suç karnesi- yargı kararlı gazete haberleri ölçütünde karşılaştırmalı bir analiz*. IV.Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi, Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Bildiri Kitabı, 14-15 Mayıs 2009 (ss.475-487) Erisim: <https://www.erdaltoprakci.com.tr/wp-content/uploads/2020/05/suc-karnesi.pdf>
- Toprakçı, E. (2011) Ortaöğretimde Okullaşma ve Özellikle Kız Çocuklarının Durumu. Ortaöğretimde Özellikle Kız Çocuklarının Okullaşmasının Artırılması Hibe Projesi TR08H2.01-02/038, *Prencesim Dergisi*, 2-17.
- Toprakçı, E., & Akçay, A. (2016). Türkiye'de kamu yararına çalışan derneklerin eğitim faaliyetlerinin yönetimi ve denetimi (Yasal belgeleri temelinde nitel bir analiz). *Cumhuriyet International Journal of Education*, 5(1), 29-52.
- Toprakçı, E. & Arslan, M. (2016). Yönetim süreci bağlamında sendikalardaki eğitsel faaliyetlerin yönetimi (yasal belgeler temelinde nitel bir analiz) . *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2) , 0-2. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cybd/issue/34551/381715>
- Toprakçı, E. & Kadı, A. (2014) Türkiye'deki bakanlıkların eğitim yönetimi ve denetimi alanındaki faaliyetlerinin yasal belgeler eşliğinde analizi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 12(4), 1-18. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cbayarsos/issue/4077/53852>
- TÜSİAD. (2021, Nisan 2). <https://www.tusiad.org/tr/basin-bultenleri/item/10751-2-ni-san-1971-yilinda-kurulan-tusi-ad-50-yasinda> adresinden alındı
- TÜSİAD. (2022, Ocak 10). <https://www.tusiad.org/tr/egitim-cg> adresinden alındı
- Ulutaş, P. (2017). *Öğretmenlerin bakış açısından öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsü* (Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Uyanık, Ö. (2021). Türk eğitim sisteminde sivil toplum kuruluşları: Roller ve katkıları. *Eğitim Yönetimi ve Politikaları Dergisi*, 2(2), 14-24.
- Ünsal, S. (2018). Türkiye'de öğretmenlik mesleğinin statüsüne ilişkin bir pareto analizi. *Sakarya University Journal of Education* , 8 (2) , 111-130 . <https://doi.org/10.19126/suje.379040>.
- Yabansu, Y., Kabapınar, Y. ve Övenç, A. (2020).Türkiye Sanayi ve İşadamları Derneği (TÜSİAD): Eğitim ekonomiyede etki eder anlayışının izdüşümü. Y. Kabapınar (Ed.), *Demokrasinin beşinci gücü olarak eğitim temelli sivil toplum kuruluşları* içinde (355-384).Pegem.
- Yaltı, A. (2003). *STK'ların eğitime katkısı*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*(12. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yurdakul, S., Gür, B. S., Çelik, Z. ve Kurt, T. (2016, Kasım). *Öğretmenlik mesleği ve mesleğin statüsü*. Ankara: Eğitim-Bir-Sen Stratejik Araştırmalar Merkezi.

Ek: İncelenen Rapor Adları

Sıra	Raporun Adı	Yılı
R1	21. yüzyıla doğru Türkiye: Geleceğe dönük bir atılım stratejisi 4. Bölüm	1993
R2	Altyapı Seviyeleme Analizi: Dokuz İl İçin Pilot Çalışma	1998
R3	Piyasa Ekonomilerinde Endüstriyel Kalkınma Stratejileri	1990
R4	Covid-19 Salgınının Kadın Çalışanlar Açısından Etkileri	2020
R5	Tarım ve Gıda 2020	2020
R6	E-Ticaretin Gelişimi, Sınırların Aşılması ve Yeni Normlar	2019
R7	Taşıtlı Araçları Yan Sanayide Teknoloji Ve Yeni Ürün Geliştirme Yönetimi	1998
R8	2020 Yılına Girerken Türkiye ve Dünya Ekonomisi	2020
R9	Kurumlarda Girişimcilik İle Değer Yaratmak	2019
R10	Türkiye-Çin Ekonomik İlişkileri	2019
R11	İnovasyon Ve Dijital Dönüşüm Çalıştayı Sonuç Raporu	2020
R12	Türkiye Hizmet İhracatında Yeni Hedefler: Yaşlı Bakım Turizmi	2019
R13	2020 Türkiye Siber Risk Algı Araştırması	2020
R14	Ekonomik Göstergeler Merceğinden Yeni İklim Rejimi	2020
R15	Türkiye'nin Küresel Rekabetçiliği İçin Bir Gereklilik Olarak Sanayi 4.0	2016
R16	Dijitalleşen Dünyada Ekonominin İtici Gücü: E-Ticaret	2017
R17	Türkiye'nin Sanayide Dijital Dönüşüm Yetkinliği	2017
R18	İş Ve Özel Yaşam Dengesi Yolunda Çocuk Bakım Ve Eğitim Kurumlarının Yaygınlaştırılması	2019
R19	Sorumluluk Bildirimi Raporu 2016-2017	2017
R20	İş Hayatında Blok Zinciri Konferans Raporu	2018
R21	Dijital Teknolojiler Ve Ekonomik Büyüme	2018
R22	Türkiye-Çin Ekonomik İlişkileri	2020
R23	Çin'i Anlamak Çin İle İş Yapmak	2019
R24	Avrupa Topluluğu Ve Türkiye'nin Tam Üyeliği Sorunu Makro Bir Değerlendirme	1987
R25	Türkiye'de Girişimcilikle İlgili Sorunlar ve Çözümler	1987
R26	Türkiye'de Trafik Güvenliği Sorun	1987
R27	Türkiye'de Modernleşme, Sanayileşme Ve Gelişme Göstergeleri Çeşitli Ülkelerle, Özellikle At Üyeleriyle Bir Karşılaştırma	1988
R29	AT'de Tüketiciyi Koruma Politikaları Ve Türkiye'de Durum	1990
R30	Piyasa Ekonomilerinde Endüstriyel Kalkınma Stratejileri	1989
R31	Sorumluluk Bildirimi Raporu	2015